საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარებო მთელი ქვეყნისა შეერთდით

კვირა 30 იანვარი 1921 წ.

ერთობა

ფასი 20 მანეთი.

გაზეთი ღირს თვეში 500 მანეთი. ცალკე ნომერი ყველგან 20 მანეთი, განცხადების ფასი ბოლო გვერდზე პეტიტის სტრიქონი 20 მანეთი, პირველ გვერდზე 15 მანეთი, ხამგლოვიარო განცხადება ჩვეულებრივი ზომის (10 × 2) 500 მანეთი. ნაწილობრივ განცხადება არ დაიბეჭდება. რედაქცია და კანტორა იმყოფება ერთობის ქ. № 4, შესახვევი რუსთაველის ქუჩა № 18-თან, რედაქციის ტელეფონი 16—78, კანტორის 16—62

№ 22 ორგანო საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა. № 22

ღრმათ დამწუხრებული მშობლები: დედა ოლღა, მამა გრიგოლი, ძმები: ვოლოდია და დათიკო მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ, ნაცნობთ და მეგობრებს, რომ ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა პირველი და მეორეს შვილი და დანარჩენების დაუვიწყარი ძმა

მიხეილ (მიშიკო) გრიგოლის ძე ჩ"რაძე,

გამოსვენება მოხდება კვირას, 30 იანვარს, ნაშუადღევის 3 საათზე საკუთარი ბინიდან, ქუთაისი, (მწვ ნეყვავილა, გელათის ქუჩა). (—2 2).

ღრმად დამწუხრებული მეუღლე ..., შვილები: ქეთია, მარია, მატრონე, ვალერიან, დედა ფედოსი, ძმები: რუბენ, სერგო და ტროფიმე, რძლები: მარო და მარო, დები: ოლინკა და ოლღა, ბიძა მისე და ბიცოლა მარიამი შვილებით აუწყებენ ნაცნობთ, ნათესავთ და მეგობრებს, რომ ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა ქ. ფოთში მათთვის საყვარელი

არსენ ლუკას ძე მეჟავანაძე

რომლის დაკრძალვა მოხდება სოფ. ბასილეთის წმინდა გაბრიელის ეკლესიაზედ კვირას 30 იანვარს ახალი სტილით (353—2—2)

ღრმად დამწუხრებული დედა ელენე, ცოლი ხინო წამალაშვილი ..., დიდები: დარო, ანეტა, რძალი ალექსანდრა ... აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობებს რომ ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა მათთვის საყვარელი

ვიკტორ ალექსის-ძე წამალაშვილი

რომლის დაკრძალვა მოხდება აქ ქაშვეთის ეკლესიაზე კვირას, 30 იანვარს ახალი სტილით. (355—2—2)

მშობლები: სიმონ გაბრიელის ძე, ლასიონ არსენის ასული, ძმა დიმიტრი (ბიჭიკო), დები: ელენე, (შაშული), თამარა (ჩიტო), ნადია და ლიუსია აუწყებენ ნათესავთ, ნაცნობებს და მეგობრებს რომ სამშაბათს პირველ თებერვალს ზემო ჩ ბათის წმ. გიორგის ეკლესიაში გადახდილი იქნება წლის წირვა და პანაშვიდი უდროოდ დაკარგულის და მათთვის დაუვიწყარი

შოთა სიმონის ძე ჯორჯენაძის

სულის მოსახსენებლად. (378—1—1)

გულდაწყვეტილი ელისაბედ მიხეილის ასული და ... შვილები ნიკოლოზ და სერგო აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობ მეგობრებს პირველი ქმრისა და საყვარელი მეუღლის, დანარჩენნი გაუხარელი მამის

კონსტანტინე გიორგის ძე სახურიას

გარდაცვალებას, დაკრძალვა დღეს 1-ლი თებერვალი საათ. 4 ნახევ. (375 1—1)

ღრმათ დამწუხრებული დედა თეკლე, მეუღლე ნინა, დიდები: დარო, ანეტა, რძალი ალექსანდრა და მარიამი, სიძე კოპალეიშვილები აუწყებენ, რომ ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა მათთვის ძვირფასი

ვიკტორ ალექსის ძე წამალაშვილი

გამოსვენება კვირას, 30 იანვარს. საკუთარი ბინიდან, ნაძალადევი, ბასეინის ქუჩა 22 ნომერი, დილის 9 საათზე იბერიის ეკლესიაში დაკრძალვა წმინდა ნინოს სასაფლაოზე. (382—1—1)

ღრმად დამწუხრებული მეუღლე ბარბარე, შვილები: მარო, ელენე ზაუტაშვილები აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობებს რომ ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა მათთვის საყვარელი

აბრამ სიმონის ძე ზაუტაშვილი

გამოსვენება კვირას, 30 იანვარს, დიდუბე, რკინიგზის საავადმყოფოდან დილის 11 საათზე. დაკრძალვა წმ. ნინოს სასაფლაოზე. (373 1—1)

ღრმად დამწუხრებულნი მეუღლე მელანია, შვილები ანეტა, ოლია შალვა და ქეთო ჯინჭარაძენი და სიძე არტემ ი. დოლიძე აუწყებენ ნათესავთ, ნაცნობებს და ამხანაგებს, რომ 30 იანვარს, კვირას, (ახალ. სტ.) დილით ს. ... (კურია) ივ. ნ. ნათლისმცემლის ეკლესიაში გადახდილი იქნება წირვა და პანაშვიდი მათი ძვირფასი

იაგორ (გიორგი) მაქსიმეს ძე ჯინჭარაძ ს

სულის მოსახსენებლად (361 1—1)

სახელმწიფო დრამის თეატრი

რუსული დრამა

მ. ი. ფიზოვისა

ოთხშაბათს, თებერვლის 2 ს

ბენეფისი რეჟისორ ალექ. ალექსანდრეს ძე წუცანოვისა

პიესა ა. ი. სუმბათაშვილი—იუჟინისა

ჯენტლმენი

ბილეთები იყიდება. დასაწყისი სად. 7 ნ. ხ. ს. (ნ. 2—2)

კავკასიის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების საბჭო

აცნობებს საზოგადოების წევრთ, რომ კვირას, 6 თებერვალს, დღის 12 საათზე, საზოგადოების შენობაში ბარიატინსკის ქუჩაზე დანიშნულია

საზოგადოების წევრთა წლიური კრება

განსახილველი საგანი: 1) საზოგადოების შეერთება ქართ. სახ.-სამ. საზოგადოების მოქმედებასთან და ამ საკითხთან დაკავშირებული ღონისძიებანი. (390—1—1)

ზუბალაშვილის სახ. სახალხო სახლი

ორშაბათს 31 იანვარს

გაიხსნება სახალხო ოპერა ქართ მუ იკალურ საზ.

დემონი

ქართულ ენაზე.

მონაწილეობენ: ქ.ქ. ო. შულგინისა, ქ. მ. ეღეროვსკაია, ბ.ბ. ა. ინაშვილი, დ. ი. იმერლიშვილი, ა. ჭუმბურიძე, დემიანენკო, დ. ხუციევი. დირიჟორი პ. პ. ფალიაშვილი. (368—1—1)

თფილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისათვის საჩქაროდ

საჭიროა ხაზინადარი

პირობების გასაგებად მსურველებმა უნდა მიმართონ უნივერსიტეტის გამგეობის მდივანს 10—2 საათამდე. (369—1—1)

ფოთში

ამ წლის პირველ თებერვლიდან ქუთაისის გაზეთების შეძენა შეიძლება, როგორც თვიურად ხელმოწერით ისე ცალკე ნომრობით ჩვეულებრივს გარდა შემდეგ ახალ ადგილებში:

1. რკინის გზის სადგურის მოსავალს—იაგორ კალანდაძესთან.
2. ბერძნების ქუჩაზე—ბესარიონ მამალაძესთან.
3. ტრამვაის ცენტრალურ სადგურთან:—ივანე ყურცოვთან.
4. დიდ კუნძულზე ტრამვაის უკანასკნელ სადგურთან—არსენ ლომინაძესთან.

საიდანაც განსაკუთრებით ნავთსადგურის მუშებს შეუძლიან დაუბრკოლებლივ გაზეთების გამოწერა და სარგებლობა. პასუხისმგებლობას კისრულობს აგენტი ს. თოფურიძე. (ნ. 5—1)

მუშათა ცენტრალურ კლუბში

(პლეხანოვის პრ. № 123).

კვირას 30 იანვარს გაიმართება დიდი ვოკალური და საბალეტო

საღამო

მონაწილეობას მიიღებენ საუკეთესო ძალები საოპერო საბალეტო და დრამის მსახიობები. პროგრამში:

1. **ტრავიატა** მე 2 აქტი.

2. **ბალეტი**

3. **დიდი კონცერტი**

(379—1—1)

სახელმწიფო დრამის თეატრი

ქართული დრამის სეზონი 1920—1921 წ.

დღეს, იანვრის 30 ს

მეფისწულის ... — მეოთხედ

ბერდო-ზმანია

ბილეთები გაყიდულია.

ორშაბათს, იანვრის 31-ს დილით ჯარისა და გვარდიისათვის მეხამეთ **სამშობლო** ლიტანიით

სამშაბათს, თებერვლის 1-ს მეშვიდეთ კომედია **ალლუმი**

ოთხშაბათს, თებერვლის 2-ს დილით ჯარისა და გვარდიისათვის მეოთხედ **სამშობლო** ლიტანიით

ხუთშაბათს, თებერვლის 3-ს **მარიამ მაგდალელი**

ბილეთები კასაში.

დასაწყისი დილით 12 საათზე. საღამოს 8 საათზე. (ნ. 1—1)

... ... შემთხვევით

სასადილო

თავისი მ... ... კუთხე გოგოლის და მილიუტინის ქ. № 16—1. (334—2—2)

მომარაგების სამინისტრო

ამით აცხადებს, რომ იმ პირთ, რომელთაც აქვთ გასასყიდი ხორბალი და ქერი ... და თავ ვის მაზრებში, ნება ეძლევათ გამოიტანონ თფილისში ... საქართველოს საზღვრებში, ბაზარზე თავისუფალ ფასებში გასასყიდად, მხოლოდ იმ პირობით, რომ ნახევარი გამოსატანი ... ერისა ჩააბარონ ადგილობრივ რწმუნებულთ: ხორბალი —1.800 მან. და ქერი—1.700 მან. ფუთი. გამოსატანი რაოდენობა ... არ უნდა იქნეს ორას ფუთზე ნაკლები. ეს განცხადება ძალაში რჩება ამ წლის პირველ მარტამდე. (ნ. 7—1)

... ... სალახით

სამკურნალო

ექიმ

მ. ს ზერნოვისა

კირპიჩნი შესახვევი № 13, მილიონის ქუჩასთან. (22 თებ.)

საქართველოს იურიდიულად ცნობა

თვალი რომ გადავავლოთ ჩვენი ქვეყნის ისტორიას დღიდან მისი დამოუკიდებელი არსებობისა, დავრწმუნდებით, რომ საქართველო შეუჩერებლივ და შეუდრეკლად იბრძოდა თავის ადგილს მსოფლიოში, რომ იგი სისტემატიურად ცდილობდა დიდი სახელმწიფოების ყურადღებას, ყურადღებობას და ხშირად უნდობლობას. ევროპის ყურადღება და თანაგრძნობა საქართველომ დაიმსახურა როგორც შინაურ საქმეებით, ისე დიპლომატიური მუშაობით. ამ ყურადღების და თანაგრძნობის პირველი თვალსაჩინო გამოხატულება იყო ჩვენი სახელმწიფოს ფაქტიური ცნობა, რომელიც აღიარებულ იყო წარსული წლის იანვარში. მას შემდეგ 1920 წლის განმავლობაში საქართველოს საკითხი ხშირად ყოფილა დაყენებული მსოფლიოს წინაშე, ხშირად ყოფილა გადაქცეული დიდ სახელმწიფოთა ყურადღების საგნათ. ჩვენ შეგვიძლიან ვთქვათ, რომ მსოფლიო ომის შემდეგ დაარსებულ სახელმწიფოთა შორის არ არის არც ერთი, რომელსაც დიდი სახელმწიფოები საქართველოზე მეტათ სთვლიდენ დამოუკიდებელი არსებობის ღირსად.

როგორც ლონდონიდან გადმოცემული დეპეშა მოწმობს, ევროპის სახელმწიფოთა კონფერენციის მიერ გადადგმული უკანასკნელი ნაბიჯი: მას უკვე დაუდგენია, რომ საქართველო უნდა ცნობილ იქნას დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ. ასეთია უდავო აზრი ლონდონიდან მოსული დეპეშისა. მართალია, დეპეშა მეტათ მოკლე და ბუნდოვანია, მაგრამ მთელი მისი კონტექსტიდან ჩანს, რომ საქართველოს საბოლოო ცნობა უკვე გადაწყვეტილი ფაქტია. ფორმალური დადგენილების ჩამოყალიბება კონფერენციას გადაუდვია იმ დრომდე, სანამ საქართველო „ამ ს (ცნობის) ... გამოსცემს“. ... არ არის, რომ პირდაპირ კონფერენციისათვის საქართველოს წარმომადგენლობას ჯერ ჯერობით არ მიუმართავს თხოვნით, რომ მისი დამოუკიდებლობა იურიდიულად იყოს აღიარებული. რატომ არ გადაუდგამს მას ეს ნაბიჯი, ამის გამო ვიკვლევს ჩვენ არ გამოვუდგებით: ჩვენ გვგონია, რომ საქართველოს წარმომადგენლობას ჰქონდა სრული საბუთი ასე მოქცეულიყო. უკანასკნელი ცნობა იმავე ლონდონიდან გვაუწყებს, რომ ე. ჟორდანიას უკვე წარუდგენია სახელმწიფოთა კონფერენციისათვის საქართველოს სურვილი, რომ იგი იურიდიულად ცნობილ იქნეს, როგორც დამოუკიდებელი სახელმწიფო. მაშასადამე, სულ ახლო მომავალში კონფერენცია ფორმალურ სახეს მისცემს თავის დადგენილებას საქართველოს ცნობის შესახებ ისევე, როგორც მან ფორმალურად დაადგინა ესტონეთის და ლატვიის იურიდიული ცნობა.

ეს უკანასკნელი ფაქტი კიდევ უფრო შეუძლებლად ხდის საქართველოს იურიდიულად ცნობას. ჩვენი რესპუბლიკის საკითხი თითქმის ყოველთვის ესტონეთის და ლატვიის საკითხთან ერთად ყოფილა დაყენებული ევროპის სახელმწიფოთა წინაშე. და ვისაც ამ სახელმწიფოთა საკითხების გარჩევისათვის უდევნებია თვალყური, მისთვის ეჭვს გარეშეა ის ფაქტი, რომ საქართველოს დამოუკიდებლობის საკითხი მუდამ უფრო მკვიდრ ნიადაგზე იდგა, ვიდრე ესტონეთის და ლატვიის, ან სხვა რომელიმე სახელმწიფოსი, რომელიც კი რუსეთის იმპერიის ტერიტორიაზე აღმოცენდა. გავიხსენოთ თუნდაც ის ფაქტი, რომ ერთა ლიგაში მიღების საკითხის გარჩევის დროს თუმცა საქართველოსაც უარი ეთქვა ამ მიღებაზე ფორმალური მოსაზრებით, მაგრამ მის მიღებას მაინც გაცილებით მეტი ხმა ამოუვიდა, ვიდრე რომელიმე სხვა სახელმწიფოს, მათ შორის ესტონეთსაც და ლატვიასაც. და თუ კი ეს ორი სახელმწიფო იურიდიულად უცვნიათ, შეუძლებელია ეჭვი შევიტანოთ იმაში, რომ საქართველოს ცნობაც უკვე ფაქტია და რომ ეს ცნობა ფორმალურად ჩამოყალიბდება, როგორც კი კონფერენცია მიიღებს ჩვენი რესპუბლიკის წარმომადგენლისაგან სათანადო ფორმით გამოთქმულს სურვილს, რომ საქართველო აღიარებულ იქნას დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ.

ამიერიდან საქართველო საბოლოოდ ჩადგება დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა რიგში. ამით დასრულდება საქართველოს სახელმწიფოებრივი ჩამოყალიბება, რამდენათაც ეს ეხება მის არსებობის საერთაშორისო მხარეს. მრავალმხრივია ამ უდიდესი ფაქტის მნიშვნელობა და გავლენა ჩვენი ქვეყნის საქმეებზე, და ჩვენ არა ერთხელ მოგვიხდება ამაზე საუბარი.

ინტრიგანები

არსად, არც ერთ დაწესებულებაში, ინტრიგას ისე მაგრად არა აქვს ჩვენში ფეხი მოკიდებული, როგორც სასამართლოს უწყებაში. ამას ამტკიცებს იუსტიციის სამინისტროს წინააღმდეგ მიმართული გამოსვლები, როგორც დამფუძნებელი კრების ტრიბუნაზე, ისე მოწინააღმდეგე ბანაკის გაზეთების ფურცლებზე. ჩვენ კარგათ ვიცით, რომ ცნობებს ამ გამოსვლებისათვის აწვდიან თვით სასამართლოს მოხელენი. რა თქმა უნდა, ჩვენ წინააღმდეგი არა ვართ, რომ სასამართლოს დაწესებულებებიდან ამბები გაიტანონ,—რამდენათაც ეს არ ეწინააღმდეგება კანონს და ამა თუ იმ კონკრეტიულ საქმის წესიერ წარმოებას არ ავნებს, მაგრამ ჩვენ მიგვაჩნია სრულიად არანორმალურად იმ დაწესებულების თუ უწყების მდგომარეობა, რომლის მოხელეებსაც გარეთ გააქვთ არა ნამდვილი ამბები, არამედ განზრახ შეთხზული ჭორები და გააქვთ მტრულის გრძნობით და მიზნით—უწყების მეთაურის სათრევლად.

იმ ჭორების გარდა, რომლებიც ჩვენ გავიგონეთ დამფ. კრებ. ტრიბუნიდან, ასეთ ინტრიგების მაჩვენებელია აგრეთვე „გარეშის“ და „ოკრიბელის“ წერილები, დაბეჭდილი ამ დღეებში გაზ. „საქართ.“ და „სახ. საქმე“-ში ნაციონალიზაციის შესახებ, სადაც მოთხრობილი იყო, სხვათა შორის, აშკარა სიცრუე: სასამართლო პალატაში საქმეები რუსულად სწარმოებს, მოხელეები რუსები არიან და სხვა. შეადარეთ ეს ორი წერილი და თქვენ თვალში გეცემათ ერთი ენა. ერთი კილო, იგივე მოტივები და იგივე ფაქტები (მცირე განსხვავებით) ცხადია, ერთი და იგივე პირი თუ პირები ერთსა და იმავეს სხვადასხვა გაზეთებში სწერენ ალბათ „საზოგადოებრივი აზრის შესაქმნელად“.

სასამართლო პალატაში კარგად იციან ვინ არიან ავტორები და თვითონ ისინიც არა მალავენ ამას, პირიქით თავი მოაქვთ „მწერლობით“. ვის თავმჯდომარის ანხანაგის ადგილი უნდა, ვის მდივნის, ვს კიდევ ღვარძლი ამოქმედებს, და ყველა ესენი, კანცელარიის უსუსური მოხელენი და მათი მოჩურჩულენი, თავის პირად ინტერესს ფარავენ ძველი გაცვეთილი მოტივით: მართველ პარტიას არა სწამს ეროვნული საქმე და ნაციონალიზაციას არ ატარებსო.

საზოგადოთ უნდა ითქვას, რომ სასამართლოს უწყებაში, უმთავრესად მის თფილისის დაწესებულებებში, ასეთი ინტრიგები ქმნიან ისეთ მოწამლულ ატმოსფერას, რომელშიაც ძალიან ძნელი ხდება ნორმალური, დამშვიდებული მუშაობა. თითო-ოროლა ჩვენი ამხანაგები რომლებიც იქ მუშაობენ, ისე გრძნობენ თავს, თითქოს მტრის ბანაკში იყვნენ. და მართლაც ეს დაწესებულებანი სავსეა ისეთი ხალხით, რომელიც თავის სამსახურის დროს უფრო ინტრიგებს ანდომებს, ვიდრე სახელმწიფო საქმეს. და ჩვენ ვფიქრობთ, რომ სასამართლოს უწყება უნდა გაიწმინდოს ასეთ ხალხისაგან. სასამართლო უნდა იყოს სასამართლო და არა ბოროტ ჭორიკანების ბუდე.

ჩვენ იმედი გვაქვს, რომ იუსტიციის მინისტრი, რომლის ლმობიერება ასე ბოროტად გამოიყენეს, გზას უჩვენებს ასეთ ხალხს.

ა. გ.

პრესა

„სახ. საქმეში“ კიდევ ერთი „სხოპოზიციო“ და საკვირველი ფაქტი გამოხახა—მომატება ასი პროცენტისა, რომელიც განზრახულია ახლო მომავალში, თქვენ თითონ ამბობდით, რომ ჯამაგირების მომატება არ გააუმჯობესებს მუშა-მოსამსახურეთა მდგომარეობას და დღეს კი თქვენ თითონ სდგამთ ამ ნაბიჯსო, გვისაყვედურებს გაზეთი.

„აქ გამოაშკარავდა“, რომ მენშევიკებს მხოლოდ დაპირება ემარჯვებათ და როდესაც საქმე ამ დაპირების განაღდებაზე მიდგება, ისინი უმალვე უკან იხევენ და მიჰმართავენ „ნაცად გზას“,—ქაღალდის მბეჭდავ მანქანას. მუშათა კლასს უფლება აქვს ჰკითხოს მენშევიკებს: რა უყავით ის რეზოლიუციები, რომლებიც თქვენის კარნახით იქნა დაწერილი და სადაც უარყოფილი იყო ბონებით მომატების აზრი? რა უყავით ის სურსათ სანოვაგე, რომელსაც გვპირდებოდით ბონების ნაცვლად? რათ ანხორციელებთ იმ ზომას, რომელიც თქვენის თქმით ცუდი შედეგების მომტანი არის და რათ ლაპარაკობთ იმას, რისი განხორციელებაც არ ძალგიძთ?

ყველა ამ კითხვაზე საუკეთესო პასუხი იქნება მენშევიკების მხრივ

საქართველოს ს.-დ. მუშ. პარტიის ცენტ. კომიტეტისაგან

თანახმად პარტიული კონფერენციის დადგენილებისა ც. კ. აცხადებს, რომ თუ ის ამხანაგები, რომელნიც „ახალ სხივში" თანამშრომლობდენ ან ამ ჯგუფის სახელით პარტიულ კონფერენციაზე და დამფ. კრების ს.-დ. ფრაქციაში გამოდიოდენ,—ამ წლის პირველ თებერვლამდე არ განუცხადებენ ცენტრ. კომიტეტს, რომ მათ უკვე გასწყვიტეს ყოველივე კავშირი ანტი-პარტიულ ორგანო „ახალ სხივთან",—პარტიიდან გასულად ჩაითვლებიან და დაჰკარგავენ მანდატს, რომლითაც ისინი პარტიამ აღჭურვა.

ამასთან ცეკა აცხადებს, რომ აზრთა სხვადასხვაობას პარტიაში ადგილი მიეცემა თანახმად კონფერენციის დადგენილების მესამე და მეოთხე მუხლისა.

ცენტრალური კომიტეტი.

სრული დუმილი, რადგანაც საპასუხო მათ არაფერი აქვთ."

ტყუილად დღესაც წ[illegible]ულობს გამარჯვებას „სახ. საქმე" და ტყუილად ჰგონია, რომ მუშათა კლასი აჰყვება მისს მგზავლითს და მასავით საყვედურებით აიკ- [illegible] გვიმასპინძლდება იქ, სადაც საჭიროა თანაგრძნობა და მხარის დაჭერა.

საქართველოს იურიდიულად ცნობის საკითხი

(ფრანგული ცნობიდან)

ლიონი. 28 იანვ. თანახმად კონფერენციის დადგენილებისა—იცნობენ საქართველოს იმ შემთხვევაში, თუ უკანასკნელი ამის შესახებ ხათახადო ფორმალურ მოთხოვნილებას წარადგენს, საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრმა მიმართა უმაღლეს საბჭოს ოფიციალური თხოვნით საქართველოს რესპუბლიკის ცნობის შესახებ. (სდ').

ერთა ლიგა და ახალი სახელმწიფოები

მოგვყავს მოკლედ ოფიციალური ანგარიში ხალხთა ლიგის საზოგადო კრების პლენარულ სხდომისა, რომელიც 1920 წ. 16 დეკემბერს შესდგა და რომელზედაც განხილულ იქმნა საკითხი ახალი სახელმწიფოების შესახებ.

შუამდგომლობა ერთა ლიგაში ბალტიის სახელმწიფოების—ესტონიის, ლატვიის და ლიტვის მიღების შესახებ.

თავმჯდომარე აცხადებს, რომ საჭიროა გაიხსნას კამათი ამ 3 სახელმწიფოს ერთა ლიგაში მიღების საკითხის გარშემო და ამის შემდეგ შესაძლებელი გახდება საქართველოს შესახებ მსჯელობა, რომელმაც აგრეთვე წარმოადგინა ასეთივე შუამდგომლობა.

სიტყვა ეძლევა კომისიის მომხსენებელს ბ. ოქტავიო. ოქტავიო (ბრაზილია) ამბობს, რომ მეხუთე კომისიამ განიხილა საკითხი ამ სამ სახელმწიფოს შესახებ და მას მიზანშეწონილად მიაჩნია ილაპარაკოს სამივეს შესახებ ერთაო, რაკი მათი მდგომარეობა ერთნაირია და დასკვნებიც მათ შესახებ კომისიამ ერთნაირი გამოიტანა.

„კომისია არჩევდა ამ სამ სახელმწიფოს შუამდგომლობას უდიდესი სიმპატიის გრძნობით. აქ ლაპარაკია სახელ- [illegible] ტიკა, რაც ემყარება დემოკრატიულ და ლიბერალურ საფუძვლებს.

მაგრამ, მიუხედავად ყველა ამისა, კომისია ვერ სცნობს შესაძლებლად ამ მომენტში მათ ერთა ლიგაში მიღებას და თავის დასკვნებს ამ საკითხის შესახებ შემდეგ ნაირად აყალიბებს:

კომისია წინადადებას აძლევს კრებას აცნობოს ესტონიის, ლატვიისა და ლიტვის მთავრობებს: ა) რომ მათ შუამდგომლობას დიდი თანაგრძნობით მოეპყრენ, მაგრამ გარემოებებმა ჯერ კიდევ არ მისცეს საშუალება გამოეტანათ საბოლოო გადაწყვეტილება; ბ) რომ შემდეგ, გადაწყვეტილების მოლოდინში კრება აძლევს ამ სახელმწიფოებს უფლებას, თუ ისინი ამას მოისურვებენ, მიიღონ მონაწილეობა ხალხთა ლიგის ტეხნიკურ ორგანიზაციებში, რომლებსაც აქვთ საყოველთაო ინტერესი.

ბუსტრემი (კოლუმბია), იცავს კომისიის უმცირესობის აზრს და წინადადებას იძლევა დაუყოვნებლივ მიიღონ ერთა ლიგაში ეს სახელმწიფოები. ამას ის ასაბუთებს სხვადასხვა მოსაზრებით.

შემდეგ ლაპარაკობს **შაგასი** (პორტუგალია) მისი აზრით, ყოველივე სახელმწიფო, რომელიც იბრძოდა თავის თავისუფლებისათვის, უნდა სარგებლობდეს ყველა უფლებებით, მაგრამ ამ სახელმწიფოთა მიმართ ორგვარი დაბრკოლება არსებობს: ერთი—ისინი არ არიან de iure თ ცნობილნი და მეორე—მათ შეიძლება თავზე დაესხნენ მეზობელი, სახელმწიფოები და მაშინ ერთა ლიგამ უნდა განახორციელოს მე-10 მუხლი თავის წესდებისა, რის შესაძლებლობაც ამ ჟამად არ არსებობს.

რაც შეეხება de iure თ ცნობისა და ლიგაში მიღების საკითხებს შორის არსებულ დამოკიდებულებას,—ეს საკითხი, ორატორის სიტყვებით, გადაეცა იურისტებისაგან შემდგარ კომისიას, რომლის აზრიც ორად გაიყო: ერთნი ამბობდენ, რომ სახელმწიფოს მიღება ერთა ლიგაში ნიშნავს მის უფლების სუბიექტათ აღიარებას. სხვები კი, მათ შორის იურიდიულ სექციის თავმჯდომარე—რომელიც იმ აზრისანი იყვნენ, რომ ლიგაში მიღება არ მოითხოვს მაინცა და მაინც იმას, რომ სახელმწიფო ცნობილი იქნეს de iure თ. აგრეთვე de iure თ ცნობა არ შეიძლება ჩაითვალოს ერთა ლიგაში მიღების წინასწარ პირობათ.

მე მგონია, განაგრძობს შაგასი, რომ de iure თ ცნობის საკითხი სრულიად დამოუკიდებელ ხასიათის საკითხია. რა ხდება არსებითად იმ სახელმწიფოში, სადაც ძველი წესწყობილება ახლით იცვლება? ხდება იგივე, მაგ., რაც მოხდა პორტუგალიაში; თვითეული ერი დამოუკიდებლათ არკვევს თავის დამოკიდებულებას ახალ წესწყობილებისადმი. რესპუბლიკანური პორტუგალია ჯერ იცნო ბრაზილიამ, შემდეგ შეერთებულმა შტატებმა და მხოლოდ ერთი წლის შემდეგ ევროპას სახელმწიფოებმა, პირველად—საფრანგეთმა. ესტონიის შესახებაც სწორედ ასე სდგას საკითხი, ესე იგი აქ ლაპარაკია მისი ახალი წესწყობილების ცნობის შესახებ. ერთად ერთი გართულება ესტონიის ცნობის საკითხში იქნებოდა საზღვრების გაურკვევლობა; მაგრამ ამას არა აქვს ადგილი, ვინაიდან ესტონიის საზღვრები გარკვეულია რუსეთისა და ლატვიის მხრივ სათანადო ხელშეკრულობებით, ან არბიტრაჟის გზით. იმაზე მითითება, რომ მომავალში არ არის მისი ბედი გამორკვეული ისე, როგორც სხვა მის მეზობელ სახელმწიფოების ბედიც,—არ არის მისაღები, ვინაიდან არავინ იცის, თუ როგორი საფრთხე მოელის მომავალში რომელიც გნებავთ სხვა სახელმწიფოსაც კი. ამ მოსაზრებით უარის თქმა, მაშასადამე შეუძლებელია.

რუსეთის იმპერია დაინგრა. შეიქმნა ბევრი დამოუკიდებელი დემოკრატიული სახელმწიფოები, რომელნიც კარებს აკაკუნებენ ერთა ლიგაში შესასვლელად.

ამ პირობებში უარის თქმა ხელს შეუწყობდა დამხობილ რეჟიმისა ღ ინტერესების გამოცოცხლებას.

კომისია ირყეოდა და ცდილობდა გამოენახა ისეთი ფორმულა, რომელიც ერთ მხრივ მორალურათ დააკმაყოფილებდა მთხოვნელ სახელმწიფოებს, ხოლო მეორე მხრივ ფაქტიური უარი იქნებოდა მათ თხოვნაზე. ასეთი ხასიათისაა ის ფორმულა, რომელიც ნებას აძლევს ამ სახელმწიფოებს მონაწილეობა მიიღონ ლიგის ტეხნიკურ ხასიათის მუშაობაში. ჩვენ უნდა ვიმოქმედოთ უფრო გულახდილად და პირდაპირ, რომ არ დავსცეთ ლიგის პრესტიჟი. ამ თვალსაზრისით მე ნებას მივსცემ თავს შემოვიტანო რეზოლიუცია, რომელმაც შეიძლება შეათანხმოს ისინი, ვინც ახალ სახელმწიფოების დაუყოვნებლივ მიღების მომხრენი არიან და ისინი, ვინც ჰფიქრობს, რომ მიღებას წინ უნდა უძღოდეს de iure თ ცნობა, აი რეზოლიუცია:

„ვიღებთ რა მხედველობაში, რომ რომელიმე სახელმწიფოს de iure თ ცნობა არის ისეთი აქტი, რომლითაც მყარდება კერძო დამოკიდებულება იმ სახელმწიფოებსა, რომლებიც აღიარებენ და იმ სახელმწიფოს შორის, რომელიც აღიარებული უნდა იქნეს; შემდეგ, ვიღებთ რა მხედველობაში, რომ ეს დამოკიდებულება განისაზღვრება ტრადიციულ საერთაშორისო უფლებებით და რომ არ შეიძლება განხვავდებოდეს იმ კოლექტიურ დამოკიდებულებათაგან, რომლებიც მყარდება ერთა ლიგაში მიღების დროს,—კრება იძლევა დადებითი პასუხი გასცეს ესტონიის შუამდგომლობაზე ლიგაში მიღების შესახებ. მიღებული უნდა იქნეს ამასთანავე მხედველობაში ის შენიშვნები, რომლებიც ამ რეზოლიუციაშია მოხსენებული". ამით ათავებს თავის სიტყვას პორტუგალიის წარმომადგენელი.

(გაგრძელება იქნება)

დეპეშები

(საქართველოს [illegible] სააგენტო)

29 იანვარი.

ფრანგული ცნობები

ლონდონის კონფერენცია და ოსმალეთი.

სტამბოლში მყოფმა მოკავშირეთა უმაღლესმა კომისარებმა დიდ ვეზირს აუწყეს, რომ ოსმალეთი მიწვეულია ლონდონის კონფერენციაზე. ამავე კონფერენციაზე მიწვევის შესახებ აცნობეს საბერძნეთის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარესაც.

რუსეთის დეპეშ. სააგენტო

(ბოლშევიკური).

პარიზის თათბირის გამო.

მოსკოვი. 28 იანვ. დეკემბრის დასასრულს მოსკოვში შესდგა საბჭოთა მერვე ყრილობა. თითქმის ამავე დროს რუსეთის კონტრ-რევოლიუციონერებმა მოაწყვეს პარიზში ყოფილ დამფუძნებელი კრების წევრების კონფერენცია. საბჭოთა მერვე ყრილობაზე გადამწყვეტი ხმის უფლებით 1700 დელეგატი დაესწრო. პარიზის ყრილობაზე მოწვეული იყო 56 კაცი, რომელთაგან დაესწრო 33. საბჭოთა ყრილობამ განიხილა საკითხი სამეურნეო აღმშენებლობისა, დანგრეულ მრეწველობისა და ტრანსპორტის აღდგენისა და სხვა. პარიზის თათბირის მიზანი კი იყო კადეტებისა ღ ესერების გაერთიანება. მიზანს თითქმის მიაღწიეს. ამაში მათ ხელი შეუწყო რუსეთის მშრომელი ხალხის მძულვარებამ. თათბირის მიერ გამოტანილ რეზოლიუციებში გამოცხადებულია პროტესტი იმ სავაჭრო ხელშეკრულების წინააღმდეგ, რომელიც საბჭოთა მთავრობამ დასდვა. ესერები ამით ერთხელ კიდევ ამტკიცებენ, რომ ისინი მშრომელი ხალხის შეურიგებელი მტრები არიან. საბჭოთა მთავრობამ უკვე შემოიტანა 1278 ვაგონი სასოფლო სამეურნეო იარაღი და მათ გლეხებს შორის ანაწილებს, ესერები კი ცდილობენ შეგვიშალონ ხელი და ჩვენი სავაჭრო ხელშეკრულებები დაარღვიონ. ისინი ცდილობენ წაუსისიანონ გლეხები გლეხებისავე და მუშების მთავრობას.

რუსეთი და ფინეთი.

მოსკოვი. 28 იან. ფინები ემზადებიან, რომ საბჭოთა რუსეთთან სავაჭრო დამოკიდებულების აღდგენის შემდეგ ინგლისის საქონლის უმეტეს ნაწილს რუსეთში შესატანად ფინეთის ტერიტორიაზე გაატარებენ, რაც უკანასკნელს დიდ მოგებას მისცემსო.

საქ. დემ. სააგენტოს საინფორმაციო ბიულეტენი

[illegible] მულებანი: ფოსტა და ტელეგრაფი. თანახმად ქაღალდებში და დოკუმენტებში აღმოჩენილ ცნობებისა ბოლშევიკებს ნორვეგიის მთავრობის წევრების დატუსაღების განზრახვა ჰქონიათ. შეთქმულები დატუსაღეს.

სამხედრო ძალების შემცირებისათვის.

პარიზი. „ფიგარო" იუწყება: ამერიკის სენატმა დაადგინა გამართოს მოლაპარაკება ინგლისთან და იაპონიასთან საზღვაო და ხმელეთის სამხედრო ძალების საერთო შემცირების შესახებ.

ახალი ამბები

აკ. ჩხენკელის გამგზავრება. გუშინ, 29 იანვარს, საღამოს მატარებლით ბათომით პარიზში გაემგზავრა ევროპაში საქართველოს სრულუფლებიან წარმომადგენლათ დანიშნული აკ. ი. ჩხენკელი. ბათომიდან გემი გავა სამშაბათს, 1 თებერვალს.

◆ **საქ. დიპლომატიური წარმომადგენელი უკრაინაში** კ. ს. ცაგარელი, დღეს, 30 იანვარს, მიემგზავრება.

◆ **ბანკების რევიზია.** ფინანსთა და ვაჭრობა მრეწველობის მინისტრმა კერძო ბანკების რევიზია დანიშნა.

◆ **სახალხო პალატა იუწყება:** ახალ ტარიფის გამოქვეყნებამდე ყველა დამქირავებელს წინადადება ეძლევა მისცეს 1 იანვრიდან დაქირავებულ მუშებსა და მოსამსახურეებს 100 %. გადიდებული სატარიფო ჯამაგირი.

◆ **ქართულ გერმანულ კულტურულ** საზოგადოებაში დღეს, შუადღის 12 ს. ბ-ნი კ. ჰაანი წაიკითხავს მოხსენებას „სავაჭრო მიმოსვლის გზები ძველად საქართველოში. დასწრება შეუძლიათ არა წევრთაც.

◆ **მწერალთა საერთო კრება.** კვირას. 30 იანვარს. დღის 1 ს. მწერალთა კავშირის საბჭო „არმაზში" (ყოფილი ჰიმერიონი) იწვევს ტფილისში მყოფ მწერლების საერთო კრებას.

◆ **სახელმწიფო თეატრი.** კვირას 30 იანვარს „ბოჰემა" ორშაბათს 31 იანვრის „დონ ჟუანი" სამშაბათს 1 თებერვალს „ლალატი", ოთხშაბათს 2 თებერვალს „სიმფონიური კონცერტი" ზელიგერის მონაწილ. დასაწყისი 8 ს.

◆ **სახალხო უნივერსიტეტი.** ორშაბათს 30 იანვარს ლექციას წაიკითხავენ ცენტრში: 1) მუშათა საკითხი—სეით დევდარიანი; 2) საქართველოს ისტორია—ი. ახთაძე; 3) გერმანული ენა—ტურიაშვილი. სამურთალოზე ლექციას ქართულ მწერლობაზე წაიკითხავს გ. ხაკაშვილი. მიმდინარე კვირიდან დაიწყება ქართული სიმღერის კურსები. კურსების ხელმძღვანელობას კისრულობს კავსაძე. ვინაიდან ადამთა ვის ელექტრონის სადგურმა უკვე მი-

[illegible] ობოლისა; კეთილი იყოს ჩვენი გაცნობა—რ. ჯიბილ. საქართველო—d. ლექსი—d, შექარჯალებლისა და სხ.

კრებები.

ერთობის უბნის „სამეურნეო" მუშათა საზოგადოების გამგეობა აცხადებს, რომ კვირას, 30 იანვარს, კანტორის ბინაში (სამოვოლნი ქ., № 41) შუადღის 2 საათზე დანიშნულია წევრთა საზოგადო კრება.

— დღეს, დილის 11 ს. ცენტრის ბინაზე, შესდგება სახელოვნო ცეხის წევრთა საზოგადო კრება, დღის წესრიგი—თავმჯდომარის, გამგეობისა და პრეზიდიუმის წევრთა არჩევნები.

— დღეს, ნაშუადღევს 1 ს. სახელმწიფო დრამის თეატრში შესდგება მსახიობთა კავშირის წევრთა საზოგადო კრება, განსახილველია საბჭოს მოქმედება.

პარტიული კრებები

საქ. სოც. დემ. მუშათა პარტიის მე[illegible] რაიონის კოლექტივი კვირას, 30 იანვარს, დილის 10 ს. მუსულმანთა აუდიტორიაში (მოედანი) იწვევს ამავე რაიონის პარტიის წევრთა საზოგადო კრებას. დღის წესრიგი: მოხსენება ასეით დევდარიანისა, კოლექტივის გასული წლის მოღვაწეობის ანგარიშის განხილვა, მოხსენება სარევიზიო კომისიისა, არჩევნები კოლექტივის, თემის კომიტეტის და სარევიზიო კომისიის წევრებისა. ყველა ამხანაგების დასწრება სავალდებულოა. (2—2).

— სამშაბათს 1 თებერვალს საღ. ს. ნაძალადევის თეატრის შენობაში დანიშნულია ს. ს. დ. მ. პ. პირველ რაიონის წევრთა საზოგადო კრება. დღის წესრიგი: 1) მოხსენება კოლექტივის ერთი წლის მუშაობის შესახებ 2) მოხსენება თფილისის კომიტეტიდან,—არჩევნები კოლექტივის, თ. კომიტეტის და სარევიზიო კომისიის წევრების (3—2)

— ახ. მარქსისტთა ორგანიზაციის მე 2 რე რაიონული კოლექტივის მცირე კოლექტივების შეერთებული სხდომა შედგება დღეს საღ. 5 ს.

— ორშაბათს, 31 იანვარს, საღამოს 6 ს. რკ. გზის სამმართველოში შესდგება მცირე კოლექტივის წევრთა საზოგადო კრება. განსახილველია: 1) მცირე-კოლექტივის ანგარიში, 2) ნაციონალური არჩევნებისთვის მუშაობის საკითხი, 3) სექციების გამგეობის არჩევნების საკითხი, 4) მცირე-კოლექტივის არჩევნები და სხვ.

„წითელი" სომხეთი და ანგორა

„ს. ლ." გადმოცემით სომხეთის რესპუბლიკის ოფიციოზში (14 იანვრის ნომერი) მოთავსებულია სომხეთის ნარკომინდელის ბეკზადიანის ნოტა ანგორის მთავრობის საგარეო საქმეთა კომისარიატისადმი მუხტარისადმი. ნოტა შეეხება ანგორის მთავრობასა და სომხეთი[illegible]

ფინანსთა მინისტრის კ. კანდელაკის სიტყვა

წარმოთქმული დამფუძნებელ კრების 21 იანვრის სხდომაზე.

(სტენოგრაფიული ანგარიშიდან)

მოქალაქენო, დამფუძნებელ კრების წევრნო! იმ ვრცელ მოხსენების შემდეგ რომელიც აქ საფინანსო-საბიუჯეტო კომისიის წარმომადგენელმა გააკეთა, მე არ მეგონა, თუ ასეთი დიდი ლაპარაკი შეიქმნებოდა ტყვარჩელის კონცესიის ირგვლივ, არა იმიტომ, რომ ეს საგანი არ იყოს მეტად დიდ მნიშვნელოვანი ჩვენთვის, არამედ იმიტომ, რომ მომხსენებელმა დეტალურად მოგახსენათ ეს ხელშეკრულება. მე ვფიქრობ, რომ ვინც მხოლოდ ამ ორი დღის განმავლობაში ჰფიქრობდა ტყვარჩელის ქვანახშირის შესწავლას და არ იცის ნახშირის საკითხის საერთაშორისო მდგომარეობა და ტყვარჩელის ნახშირის დამუშავების პირობები საზოგადოთ,—იმას ამ საკითხის შესწავლა მაინც არ შეუძლია. რა თქმა უნდა, ტყვარჩელის ქვა-ნახშირის გაცემას დიდი მნიშვნელობა აქვს. ამიტომ ჩვენი მოვალეობაა გავითვალისწინოთ როგორც დადებითი მხარე ამ ხელშეკრულებისა, ისე ის მძიმე პირობებიც, რომელიც ჩვენ კონცესიონერებს მოელისით, რადგანაც არც ერთ ორატორს არ უთქვამს და ვერც იტყვის, რომ ჩვენ ვისიმე მოტყუილებას ვაპირებდით შეცდომაში შეგვყავდეს. მოტყუილება შეიძლება არა სერიოზული კონცესიონერისა და ის კი, ვინც სერიოზულად არის დაინტერესებული და სერიოზულათ უყურებს საქმეს,—თავისთავად იგულისხმება, მხოლოდ ხელსაყრელ პირობებში წამოვა სამუშაოდ (დადიანი: „სიმუნიონის ხელშეკრულება გახსოვთ? მაშ ნაც ასეთივე რიხით ლაპარაკობდით!"). ბ-ნს თედორე ღლონტს იმ უბრალო რიგიანობას მაინც მოვთხოვდი, რომ ამ „სიმუნიონის" გამო ფინანსთა მინისტრს კანდელაკს პირადათ ისე დაუყენოს ეს საკითხი, როგორც დაუყენება ეგ საკითხი დამფუძნებელ კრების ყოველი წევრს და სხვა უწყებისაც. მან ბევრჯერ განიმეორა, რომ ვითომ იგი ხელშეკრულება ჩემგან იყო ხელმოწერილი, მიუხედავად იმისა, რომ კარგათ იცის, რომ სხვისგან არის იგი ხელმოწერილი. თუ მე ვარ იმის პასუხისმგებელი,—ეს იმდენათ, რამდენათაც მთელი მთავრობა და დამფუძნებელი კრება, რომელმაც ეს ხელშეკრულობა მოიწონა. მაგრამ ამ ხელშეკრულობასაც ხომ არავითარი ზარალი არ მოუყენებია ჩვენთვის და ეს არა იმიტომ, რომ ბ-ნი თედორე ღლონტი გამოვიდა იმის წინააღმდეგ, არამედ იმისთვის, რომ თვით ხელშეკრულობა იცავდა ჩვენს ინტერესებს უარყოფით. თქვენ თუ ჩემი პიროვნება გაინტერესებთ და ამიტომ გინდათ—ერთი და იგივე იმეოროთ,—მეორეთ, რაც გსურთ ხოლო თუ ფაქტიურად საქმე გაინტერესებთ,—მაშინ ჩემს პიროვნებაზე იმდენათ ილაპარაკეთ, რამდენათაც საქმის ფაქტიური მხარე გაძლევთ ამის უფლებას. (ხმა: „მართალია!").

ბ-ბო! ტყვარჩელის ქვა-ნახშირის შესახებ მრავალი გამოკვლევა არსებობს, და საბუთები, რომლებიც აქ იყო მოყვანილი, ჩვენც გვაინტერესებდა და ვსწავლობდით მას. ამ ქვა ნახშირის ღირსება დამტკიცებულია ყველასაგან ამას იკვლევენ მრავალი ინჟინრები, როგორც რუსები, ისე უცხოელები და დიდი ღირსების რომ არ ყოფილიყო იგი,—ასეთი დიდი ინტერესი არც იქნებოდა მისდამი. დაბალი ხარისხის ნახშირი სხვაგანაც იშოვება. ამ ნახშირის ღირსებათ ითვლება ისიც, რომ ის ზღვასთან არის ახლო, და შესაძლებელია უმთავრესი ნაწილი ნახშირისა უიაფესი საშუალებით, ზღვის ტრანსპორტით გაიტანონ. რაც შეეხება რაოდენობას ნახშირისას ამ რაიონში, ამის გადაჭრით თქმა შეუძლებელია. არსებული გამოკვლევები ამის შესახებ გადაჭრით არაფერს ამბობენ. და სწორედ იმ გარემოების გამო, რომ რაოდენობა არ არის გამოკვლეული და ზოგი მიდამოც სავსებით არ არის შესწავლილი, შეუძლებელია გადაჭრით ითქვას, რომ იქ 13 მილიარდი ფუთი ნახშირია. ასეთი მოლოდინი შეიძლება არც გამართლდეს. ლაპარაკი იყო რომელიმე ერთი რაიონი მიგვეცა საექსპლოატაციოდ და არა მთელი ტყვარჩელი. მაგრამ, რადგანაც მთელი მიდამო გამოკვლეული არ არის და არ იცით, რომელი რაიონი უნდა მისცეთ სახელდობ. ხოლო დიდი წინასწარი ხარჯია საჭირო გაზიდვის მოსაწყობათ, რკინის გზის და პორტის მოწყობისათვის და სხვადასხვა, როგორ შეიძლება ითქვას, რომ სერიოზული კონტრაგენტი დასთანხმდეს ნაწილი აიღოს, დიდი თანხა დახარჯოს, შრომა გასწიოს და შემდეგ სხვას დაუთმოს დარჩენილი რაიონები უკეთეს საექსპლოატაციო პირობებში? ვინც სერიოზულათ მიდის სამუშაოდ, ის მოითხოვს, რომ მთელი რაიონი მას მიეცეს. მათი აუცილებელი პირობაა ეს, რადგან, ვიმეორებ, ამ რაიონებში ნახშირის რაოდენობა სავსებით გამოკვლეული არ არის. აქ ჩვენ მინუსათ ჩაგვითვალეს, რომ მთავრობას დიდი ხანია ჰსურდა ამ კონცესიის გაცემა. მეორეს მხრით მოიყვანეს თითქოს კომპეტენტური აზრი რუსეთის მინისტრის ერმოლოვისა, რომელსაც, თურმე, უთქვამს თავის მთავრობისათვის, რომ ეს ნახშირი უცხოელებს ხელში არ ჩაუგდოთო.

ჩვენ არასოდეს პრინციპიალურათ მომხრენი არ ვიყავით იმ აზრის, რომელიც აქ ბ-ნმა შენგელაიამ წარმოსთქვა. იქ, სადაც პირდაპირ არ შეგვიძლია ჩვენი ინიციატივით მრეწველობის მოწყობა, ჩვენის აზრით, უნდა მოვიწვიოთ ადგილობრივი კერძო ინიციატივა. იქ, სადაც ეს საკმარისი არ იქნება, უნდა მოვიწვიოთ უცხო კაპიტალიც. ტყვარჩელის ქვანახშირის დამუშავება ითხოვს იმდენ ხარჯს და იმდენი გამოცდილებაა ამისთვის საჭირო, რომ მთავრობას ამის ექსპლოატაცია არ შეუძლია ადგილობრივი კაპიტალის საშუალებით. და თუ ის ამიტომ ცდილობდა დიდი ხნის განმავლობაში ამ კონცესიის გაცემას, ეს მას არა მინუსად, არამედ პლიუსად უნდა ჩაეთვალოს, რადგან საქმეს საფუძვლიანად ამუშავებდა. რუსეთს, მართალია, შეეძლო და სურდა კიდეც არ მიეცა იგი სხვისთვის, ვინაიდან რუსეთი ხედავდა ტყვარჩელის კონცესიაში დონის რაიონის ქვანახშირის მეტოქეს. თქვენ ისიც იცით, თუ რა გავლენა ჰქონდა დონის რაიონის მრეწველობას მაშინდელ რუსეთის მთავრობაზე.

საკონცესიოთ რისიმე გაცემა არ ნიშნავს, რასაკვირველია, დაგირავებას და გაყიდვას ჩვენი ქონებისას, როგორც ეს ჰგონია ბ-ნ შენგელაიას. ამ კონცესიის გაცემის დროს ჩვენი უმთავრესი ყურადღების საგანი იყო თვით მდგომარეობა იმ ქვეყნის, რომელიც იძლევა კონტრაგენტს და თვით კონტრაგენტის ვინაობას, რადგან ყოველივე კონცესიას აქვს ორი მხარე: ერთი, [illegible] დაინტერესება კონცესიონერისა იმ მხრივ, რომ კონცესია მას სჭირია, როგორც მოგების საგანი; მეორე, იგი მას აინტერესებს, როგორც აუცილებელი პირობა მისთვის, როგორც მწარმოებლისათვის. ამიტომ ჩვენ გავჩერდით იტალიაზე: იტალია არის ერთად ერთი საარეწველი ქვეყანა, რომელსაც აქვს დიდი წარმოება მოწყობილი ნახშირზე და ამ წარმოებისათვის არა აქვს არც ერთი გირვანქა საკუთარი ქვა ნახშირი. იტალიაში ჩვენ ვიპოვეთ ისეთი წრე, რომელიც დაინტერესებული არ იყო მხოლოდ ფინანსიური მხრივ. საზოგადოება „ილვა", რომლის წარმოებებში მუშაობენ 80 ათას კაცამდის, ძლიერ საჭიროებს ნახშირს საკუთარ მრეწველობისათვის. მეორე მხრივ ჩვენი კონტრაგენტია ძლიერი ჯგუფი იტალო კავკასიური ბანკისა, რომელიც არის ფაქტიური განყოფილება იტალიის ბანკის Banca italo Disconto (ი. მ. ვფიქრობ შეერთება ამ ბანკის ჯგუფის კაპიტალის და მწარმოებელ ფირმის ინტერესებისა და აგრეთვე იტალიის სახელმწიფოებრივ ინტერესებისაც, მოგვცემს საუკეთესო ნაყოფს. იტალია მონდომებული არის სხვებზე უფრო ადრე დაიწყოს ნახშირის ექსპლოატაცია. აქ ამბობდნენ, რომ შეიძლება მათ მუშაობა არ დაიწყონ. ჩვენ არ გვგონია, რომ სერიოზულმა კონტრაგენტმა იკადროს ეს—მით უფრო, რომ ნახშირი მათთვის ახლა ყველაფერია.

მე არ მინდა ბ-ნ შენგელაიას ვეკამათო იმ დიდ პრინციპიალურ საკითხზე, რომელიც მან წამოაყენა, ესე იგი ის, რომ ჩვენში შემოდის უცხოეთის კაპიტალი და ის ითამაშებს ჩვენში ისეთივე როლს, როგორც ითამაშა მან აფრიკაში. ამიტომ მან მინუსად ჩაგვითვალა, რომ ჩვენ ხელშეკრულება დავსდეთ იტალიასთან, საფრანგეთთან და ინგლისთან. უნდა მოგახსენოთ, რომ რაც უნდა ძალიან მოისურვოთ დღევანდელ პირობებში ეროვნულ ჩარჩოში ვერ ჩასვამთ კაპიტალს. აქციონერულმა კაპიტალმა ყოველთვის შესაძლებელია მიიღოს ინტერნაციონალური სახე. თქვენ რომ წამოაყენებთ შედარება ამ კონცესიისა იმ ბევრ კონცესიებთან, რომელთა დიდანი ტფილისში მოიძებნება, მაშინ, რასაკვირველია, მე ვალდებულ ვიქნებოდი კონკრეტიულად პასუხი გამეცა, რომელი აჯობებდა. მაგრამ აქ ეს არ მომხდარა. ის გარემოება რომ ჩვენ ხელშეკრულობის თანახმად უნდა დაარსდეს ქართული აქციონერული საზოგადოება, რომელიც უნდა დაემორჩილოს ადგილობრივ ქართულ კანონმდებლობას და მუშათა კანონმდებლობასაც, საკმარის გარანტიას იძლევა ჩვენი ინტერესების დასაცავად.

აქ ბევრი ილაპარაკეს ორი გარემოების გამო. ერთი—ვადის შესახებ და მეორე—რამდენად ხელსაყრელი არის ეს ხელშეკრულება ჩვენთვის ეკონომიური და ფინანსიური თვალსაზრისით. მე ერთხელ კიდევ უნდა გავიმეორო,—თუმცა ოპონენტებმა ეს იციან, მაგრამ მაინც წინააღმდეგს ლაპარაკობენ,—რომ რაც ხელშეკრულობას აფასებთ,—თქვენ უნდა გაითვალისწინოთ მთელი სიმძიმე იმ მუშაობისა, რომელიც აქ არის საჭირო და რაოდენობა იმ თანხის, რომელიც უნდა ჩასდგან კონცესიონერებმა ამ წარმოებაში. მხოლოდ მაღაროებისათვის არის ნაგულისხმევი 60.000.000 ლირა და რკინისგზისათვის საჭირო იქნება ამდენივე. ჯერ კიდევ ძველ რუსეთის დროს ამ რკინისგზის გასაყვანად საჭირო იყო ძველი 10 მილიონი ოქროთ მანეთი და თუ გადმოვიტანთ ამ თანხას ლირების კურსის მიხედვით,—დავეთანხმებით, რომ 60 მილიონი ლირა საჭირო იქნება რკინის გზის მოწყობისათვის. კონცესიონერები ღრმად დარწმუნებულნი არიან იმაში, თუ მართლა რაოდენობა ნახშირისა ჩვენს მოლოდინს გაამართლებს,—ამისთვის საჭირო-

დაშნაკურ მთავრობას შორის დადებულ გუმბრის ხელშეკრულობის გაუქმებას. როგორც ჩვენს მკითხველებს მოეხსენება, ამას წინად ანგორის მთავრობამ საბჭოთა სომხეთის ამგვარივე წინადადება უარყო. სომხეთის ნარკომინდელი მეკზადიანი ახლა, სხვათა შორის, სწერს თავის ნოტაში.

„ეხება რა არსებითად თქვენი მთავრობის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებს,—სომხეთის საბჭ. სოც. მთავრობას არ შეუძლია არ გამოსთქვას თავისი გაკვირვება იმის გამო, რომ იმ საკითხში, რომელიც საერთოა ისტორიულ პასუხისმგებლობის მხრივ (საბოლოო მოწესრიგება წინანდელ დავისა და დამყარება მტკიცე და დაურღვეველ მდგომარეობისა ორივე ხალხებს შორის),—ოსმალეთის დიდ ნაციონალურ ყრილობის მთავრობა შესაძლებლათ სთვლის დაეყრდნოს ალექსანდროპოლის ხელშეკრულებას, რომელიც დამახასიათებელია მხოლოდ სპეციალურ პირობებისათვის და განსაზღვრულ მომენტისათვის; ის კი გამოწვეულია ერთი მხრივ ოსმალეთის სამხედრო გამარჯვებით და მეორე [illegible]

[illegible] არის თქვენი მთავრობის მიერ, თავისებური ხასიათისანი არიან. თუ მხედველობაში მივიღებთ ხსენებულ რაიონების მცხოვრებთა ნაციონალურ დასახლების შესახებ არსებული სტატისტიკური ცნობები,—სომხეთის საბჭ. სოც. რესპუბლიკის მთავრობას საჭიროთ მიაჩნია აღნიშნოს იმისა, რომ პლებისციტი, რომელიც წარმოადგენს მხოლოდ ერთ საშუალებათაგანს ტერიტორიალურ დავის გადაწყვეტის დროს და ავსებს სხვა პირობებს ეკონომიურის და ეთნოგრაფიულის ხასიათისას,—არ შეიძლება ყოველგვარ შემთხვევებში მივიჩნიოთ, როგორც ერთად ერთი საშუალება ტერიტორიალურ დავის სწორად გადასაწყვეტად.

ასე იმ გარემოებათა გამო, რომლებიც მივიღეთ მსოფლიო ომისა და უკანასკნელი წლების განმავლობაში სულთანის მთავრობის მიერ სომხეთის ხალხის მიმართ წარმოებულ საშინელ დევნის შემდეგ—პლებისციტმა მეტრში დაჰკარგა როგორც თავისი მორალურ პოლიტიკური მნიშვნელობა,—ისე პრაქტიკული შესაძლებლობაც მისი მოხმარებისა.

სომხეთის საბჭ. სოც. რესპუბ. მთავრობის სრულიად არ ესმის აგრეთვე მისწრაფება ოსმალ. დიდ. ნაც. ყრილ. მთავრობისა—ხელშეუხებლივ დასტოვოს საბჭოთა სომხეთის მიმართ გუმბრის ხელშეკრულების პირობების ის ნაწილი, რომელიც ეხება შეიარაღების შეზღუდვას. ეს მისწრაფება სომხეთ. საბჭ. სოც. რესპ. მთავრობის მიერ მხოლოდ იმ პირობებში შეიძლებოდა ყოფილიყო ახსნილი, რომ ოსმალ. დიდ ნაციონ. ყრილობის მთავრობის პოლიტიკური და სოციალური მიზნები არ ეთანხმებოდეს მის განცხადებებს და საერთო მიზნებს, რომლებისკენაც მიისწრაფიან საერთოდ საბჭოთა რესპუბლიკები და

მათი ბუნებრივი მოკავშირენი მათ ბრძოლაში მთელი იმპერიალიზმის წინააღმდეგ.

სწორედ ასევე სომხეთ. საბჭ. სოციალ. რესპუბლიკის მთავრობა ვერ ხედავს საკმაო გამართლებას იმისას, რომ სომხეთში საბჭოთა წესწყობილების დამკვიდრების შემდეგ—თქვენი ჯარები კვლავ იმყოფებიან გუმბრში და მის მეზობელ რაიონებში—სომეხ მცხოვრებთა ეთნიურ მოსახლეობის ხელში, რომელიც ამის გამო იძულებულია განიცადოს სამხედრო ოკუპაციის ყველა უბედურობა. მცხოვრებთ არა აქვთ შესაძლებლობა შეუდგნენ მშვიდობიან შრომას და ისარგებლონ მათ მიერ დამსახურებულ თავისუფალ მშრომელთა ცხოვრების უფლებებით ნაციონალისტებისაგან განთავისუფლებულ ქვეყანაში... ამასთანავე ჩემი მთავრობა დარწმუნებულია იმაში, რომ ანგორის მთავრობა არ იტყვის უარს გასცეს დაუყონებლივ განკარგულება სამხედრო ტყვეების განთავისუფლებისა და სამშობლოში დაბრუნების შესახებ: იმ ტყვეების ერთი ნაწილი [illegible] უკვე 35 დღეზე მეტი დრო გავიდა.“

თავდაცვის ფონდი

შემოწირ-ულთა სია

№ 1.

რესპუბლიკის მთავრობა.

1) ნოე ნიკოლოზისძე ჟორდანია რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარე—ჩაის ვერცხლის კოვზი.

2) გრიგოლ ლორთქიფანიძე, მთავრობის თავმჯდომარის მოადგილე და განათლების მინისტრი — ხელსახოცის ორი ვერცხლის რგოლი.

3) ნოე ბესარიონისძე რამიშვილი, შინაგან-საქმეთა მინისტრი—ჩაის ვერცხლის კოვზი.

4) რაჟდენ არსენიძე—იუსტიციის მინისტრი—ვერცხლის სათი.

5) ბორმენ ჰიჰინაძე—სამხედრო მინისტრი ორი ვერცხლის სასმისი.

6) კონსტანტინე კანდელაკი—ფინანსთა მინისტრი — 50 ფრანგული ფრანკი.

7) კონსტანტინე ანდრონიკაშვილი—სახელმწიფო კონტროლ. თანამდებობის აღმასრულებელი—ერთი ვერცხლის რგოლი ხელსახოცისთვის.

8) დავით ონიაშვილი—მიწად-მოქმედების მინისტრი—ვერცხლის სამარილე, „რიუმკა“ და ვერცხლის ლამბაქი.

9) კონსტ. საბახტარაშვილი—გარეშე საქმეთა მინისტრის ამხანაგი—ერთი ოქროს ოსმალური ლირა.

10) ალექსანდრე გედევანიშვილი—სამხედრო მინისტრის თანაშემწე—ერთი მოზრდილი ვერცხლის ფიალი.

11) ვლადიმერ ქუთათელაძე—იუსტიციის მინისტრის ამხანაგი—ერთი ვერცხლის ჰიქა.

12) ივანე ჭაჭანიძე—შინაგან საქმეთა მინისტრის ამხანაგი—ოთხი ინგლისური ვერცხლის ფლორიანი ანუ 8 შილინგი.

დამფუძნებელი კრების პრეზიდიუმი.

13) ნიკოლოზ სიმონის ძე ჩხეიძე დამფ. კრების თავმჯდომარე—65 ოსმალური პიასტრი.

14) ექვთიმე თაყაიშვილი დამფ. კრებ. თავმჯდომარის ამხანაგი—ორი ვერცხლის სამარილე და ერთი ვერცხლის კოვზი.

15) კონსტანტინე ჯაფარიძე, დამფ. კრებ. მდივანი—ერთი ვერცხლის რგოლი.

დამფუძნებელი კრების ფრაქციები

16) (სოც.-დემ.) სილიბისტრო ჯიბლაძე—ვერცხლის მანეთიანი.

17) (სოც.-ფედ.) გიორგი ლაშქიშვილი—ვერცხლის სამარილე.

18) (ეროვ.-დემ.) სპირიდონ კედია—ერთი ოქროს მედალიონი.

19) (სოც.-რევ.) ივანე გობეჩია—ერთი [illegible]

25) გიორგი გვაზავა, მთავარი გამგეობის წევრი—ვერცხლის აზარფეშა წონით ხუთი გირვანქა და თორმეტი მისხალი.

26) ბენიამენ ჩხიკვიშვილი, მთავ. გამგეობის წევრი—ოქროთი მოჭედილი ქარვის „მუნდშტუკი“ სახსოვარი, 80 ათას მანეთად ღირებული.

27) სერგო ჟორჟოლიანი, მთავარი გამგეობის წევრი სამნახევარი თეთრული ლირა და ერთი ინგლისური შილინგი.

28) სამსონ კილაძე, მთავარი გამგეობის მთავარი მოლარე და შეწირულებათა საქმის გამგე სახელმწ. ფულ ბანკში 5 გერმანული მარკა, ათი ავსტრიის კრონა და ერთი ვერცხლის მანეთიანი.

29) ისიდორე სტურუა, მთავ. გამგ. წევრი 3 ოქროს ლირა.

30) იოსებ გობეჩია, მთავ. გამგ. წევრი—ერთი თვის ჯამაგირი.

31) ტერენტი [illegible]—ერთი თვის ჯამაგირი.

32) კარლო და დუნია კაპუცკა—ოქროს ძეწკვი და ვერცხლის საფულე.

33) ვლადიმერ ჯუღელი, სახ. გვარდ. მთავარი შტაბის თავმჯდომარე—20 ფრანგული ოქროს ფრანკი.

34) ანა ივანეს ასული ჟორდანიასი—ორი ვერცხლის შილინგი.

35. მერი რამიშვილისა—ხუთი გერმანული ვერცხლის მარკა.

36. ბენია ნოეს ძე რამიშვილი—ათასი მანეთი.

37. გიორგი და ლეო ჰიჰინაძე—ვერცხლის ორი მანეთი და 50 კაპ.

[illegible]

44. სოფიო საბახტარაშვილისაგან—ოქროს ფრანგული ოცი ფრანკი ბროშათ გაკეთებული და ოთხი ვერცხლის მანეთი.

45. ალექსანდრე საბახტარაშვილი—ვერცხლის მოზრდილი სათუთუნე და ოქროს მედალიონი თვალით.

46. მარიამ კვინიტაძე—ოთხი ვერცხლის კოვზი.

47. სოფიო ჭავჭანიძე—ერთი ოქროს საათი.

48. გენერალი ზაქარიაძე—ერთი ოქროს ვლადიმერის ორდენი და პატარა გიორგის ჯვარი ხმალზე დასამაგრებელი.

49. გენერალი კვინიტაძე—გერმანული ვერცხლის სამი მარკა.

50. გენერალი კირ. ქუთათელაძე—ორდენები სტანისლავის, ვლადიმერის და ერთი ვერცხლის მკერდის ვარსკვლავი.

51. სამხედრო ტაძრის კომიტეტი—ორი წმინდა გიორგის ოფიცრის ჯვარი, ვერც. ისტორიული წარწერ. და ხახატებით მოზრდილი ფიალა, 36 მისხალი, ერთი ყუთი ვერცხლის და ისტ. წარწ. სახურავი.

52. სიმონ პეტრეს ძე გეგელაშვილი—შინაგან საქმეთა სამინისტროს დირექტორი—ერთი ვერცხლის ჩაის ჭიქის ჩასადგმელი.

53. მიხეილ ქუთათელაძე—100,000 მანეთი.

54. კ. მაჭარაძე—სტანისლავის ორდენი—ჯვარი.

55. პელაგო დგებუაძე—ოქროს ბეჭედი ოთხი მარგალიტის თვალით და ოთხი ვერცხლის მანეთიანი.

56. ბათომის სამხედრო სასამართლოს თავმჯდომარე—221,500 მან. ბონით, ოთხი ოქროს ბეჭედი, სამი თვალით და ერთი თვალ ამოვარდნილი.

57. კოკი და ნელი ფრიდონოვები—ოქროს საქორწინო ბეჭედი.

58. ოლღა სოლოღაშვილი—ვერცხლის კონტი შაქრების სამაჯური.

59. ი. მ. ფალავა—ათასი მანეთი.

60. დავით კახელაძე—ერთი გირვანქა სტერლინგი.

61. სოფიო კახელაძე—ორი ათასი მანეთი ბონი და ერთი ვერცხლის მანეთი და 60 კაპ.

62. თამარა და ტანია აბხაზისა—11 ცალი სხვადასხვა ღირებულების უცხო ვერცხლის ფული 1 ოქროს სპარსული კრონი, 15 ნიკელის ფული სხვადასხვა ღირებულებისა, 24 ცალი ძველი კოლექცია სპილენძისა და ბრინჯაოს ფულისა 17—18 საუკ. ვერცხლის ნიშანი აფიცრის ოქროს მონოგრამით, ცალი ოქროს ზაპონკა ინიციალით „დ. ა.“ ერთი ვერცხლის საფულე ძეწკვით და თვალით

63. დიმიტრი ჩოლოყაშვილი—150 ფუთი სიმინდი.

საქართველოს სოც. დემ. მუშათა პარტიის კონფერენცია

20 იანვრის დილის სხდომა

ამხ. ნოე ხომერიკის მოხსენება

(დასასრული)

რა გავაკეთეთ ჩვენ? პირველყოვლისა **ჩვენ შევქმენით სახელმწიფო**, არა ისეთი ოპერეტული სახელმწიფო, რომელნიც ჩვენს გარშემო გაჩნდენ და ერთი ხელის შებერვით ქრებიან და ქრებიან, არამედ ნამდვილი სახელმწიფო, რომელსაც სცნობს და ანგარიშს უწევს მტერიცა და მოყვარეც. ეს სოციალ-დემოკრატიის უდიდესი დამსახურებაა ისტორიისა და ხალხის წინაშე.

მოვიგონოთ რა პირობებში წარმოიშვა საქართველოს დამოუკიდებლობა.

მთელი რუსეთი სამოქალაქო ომის ცეცხლში [illegible] გახვეული, კავკასიის ფრონტი [illegible] შევიწროებული ჯარი გარს უვლიდა [illegible], ბრესტის ხელშეკრულებით [illegible] ოსმალეთს გადასცეს ჩვენი [illegible] საუკეთესო ნაწილი, ჩვენი [illegible] მიმავალი კარი. ოსმალეთი [illegible] წევდა საქართველოს გულისაკენ [illegible] მუშაობდა ჩვენს [illegible] მრავალი გარეშე და შინაური [illegible]: ყოველ ფეხის ნაბიჯზე გვიწყობდნენ აჯანყებას. რევოლიუციონური [illegible] დემოკრატიული წესრიგის დაცვის საქმე [illegible] ჯერ კიდევ შეგნებული არ [illegible] ხალხის ფართო მასას; ხალხში სულიერი განწყობილება ანარქიული იყო, არ არსებობდა შეგნება საერთო ინტერესისა და საჭიროების; ჯარი [illegible] ფრონტიდან.

ამ [illegible] დროს იშვა ჩვენი სახელმწიფო [illegible] ერთად ერთი გზა იყო რევოლიუციონურ მონაპოვართა შესანარჩუნებლად და ქართველი ხალხის ფიზიკური გადასარჩენათ მარა ეს გზა მოითხოვდა მტკიცე ნებისყოფას, არა [illegible] მუშაობას და დიდ მსხვერპლს. ჩვენმა ხალხმა სოციალ დემოკრატიის პირდაპირი მეთაურობით ეს შესძლო.

ჩვენ თითქმის არაფერი არ გვქონდა. არ გვყავდა ჯარი, არ მოგვეპოვებოდა ფული, ძველი სახელმწიფო და საზოგადო აპარატი მოშლილი იყო. ქართველი ხალხი მიჩვეული სხვასთან ყოფნას, პსიხოლოგიურათაც მომზადებული იყო დამოუკიდებლობის შესათვისებლათ და დასაცავათ. მარა ყველა დაბრკოლება გადალახულ იქნა, დიდი სულიერი გადატეხა მოხდა, სახელმწიფო ჩამოყალიბდა, შეიქმნა ცენტრალური და ადგილობრივი მართვა გამგეობის აპარატი, შეიძლება ჯერ კიდევ სუსტი და მრავალი ნაკლის მატარებელი, მარა მაინც ისეთი აპარატი, რომელიც შემძლებელს ხდის ჩვენს სახელმწიფოებრივ არსებობას. თუ სამი წლის წინეთ საქართველოს სახელი არავის გაეგონა, დღეს მთელი ქვეყნიერება იცნობს მას, როგორც ფაქტიურათ დამოუკიდებელსა და თავისუფალ სახელმწიფოს.

სხვა რომ არაფერი გაგვეკეთებია სოციალ-დემოკრატიას, ისტორია მარტო ამისთვის არ დაივიწყებდა მას.

მარა ამ დიდი ანარქიისა და არეულობის ხანაში ჩვენ ვახერხებდით აგრეთვე ფართო აღმშენებლობითი მუშაობასაც. ჩვენ გავატარეთ ცხოვრებაში უდიდესი სოციალური კანონები; მოვაწყეთ დემოკრატიული თვითმართველობანი ქალაქათ და სოფლათ.

სახელმწიფო სავსებით ამ თვითმართველობის ორგანოებს ეყრდნობა. სახელმწიფო საქმეები ადგილობრივათ ფაქტიურათ თვითმართველ ხალხის ხელშია, რაც ჯერ არსად არც ერთ სახელმწიფოში არ არის განხორციელებული.

საქართველოს სოციალ-დემოკრატიას შეუძლია იამაყოს იმით, რომ სრული დემოკრატიის დამყარების საქმეში პირველი სიტყვა მას ეკუთვნის.

სწორედ ამით არის საქართველო ძლიერი. შეკავშირებული დემოკრატია უძლეველი ძალა შეიქნა ამ აზიისა და ევროპის გზა-ჯვარედინზე. ჩვენ რომ ავყოლოდით ბოლშევიზმს და გვიღალატა პარლამენტარული და დემოკრატი- [illegible]

[illegible] დემოკრატიის მეთაურობით ჩვენში მეტი არაფერი გაკეთდა, არამედ გასაკვირველია როგორ გაკეთდა ის, რაც გაკეთდა.

ჩვენ თვითონ არ გვაქვს გათვალისწინებული და ჯეროვანათ დაფასებული საკუთარი მოღვაწეობა. მხოლოდ მომავალი თაობანი და მიუდგომელი ისტორია დააფასებს იმ დიდ მუშაობას, რომელიც სოც.-დემოკრატიამ აწარმოვა ჩვენში წარსულ წლების განმავლობაში.

ამიტომ როცა ჩვენ წავრსდგებით არჩევნების დროს ხალხის წინაშე და მოწინააღმდეგენი შეგვეკითხებიან, თუ რა გავაკეთეთ, რა სიკეთე მოუტანეთ ქვეყანას, ჩვენ აქ სათქმელი და საპასუხო ბევრი გვექნება. საჭიროა მხოლოდ ჩვენს ნამუშევარს თავი მოუყაროთ, რაც გავაკეთეთ, ის ციფრებში მოვიყვანოთ, ერთ ძაფზე ავასხათ და ასე საზოგადოებას წარუდგინოთ. ამისთვის ჩვენ დიდი მუშაობა დაგვჭირდება. ჩვენ ამ მხრივ დიდი დაუდევრები ვართ. ახლავე უნდა შევუდგეთ სხვა და სხვა მასალებზე და დარგში პარტიის ნამუშევარის ანგარიშის შედგენას. უნდა თავი მოვუყაროთ ყოველივე იმას, რაც გაკეთდა საკანონმდებლო, ცენტრალური, თუ ადგილობრივი მართვა-გამგეობის სფეროებში. უნდა დაევალოს სათანადო სოც.-დემოკრატიულ ფრაქციებს და ცალკე წარმომადგენელთ, რომ ასეთი ანგარიშები დაჩქარებით შეადგინონ და ცენტრ. კომიტეტს წარუდგინონ.

მარა ეს იქნება მხოლოდ ერთი მხარე პოლიტიკური და იდეური კამპანიის.

არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ ჩვენი მდგომარეობა არ არის დამაკმაყოფილებელი. ეს განსაკუთრებით ითქმის ჩვენს ეკონომიურ ცხოვრებაზე. ჩვენ იგივე ბეჯითობა და ენერგიის გამოჩენა გვმართებს აქ, როგორიც პოლიტიკურ ასპარეზზე გამოვიჩინეთ. ჩვენი ეკონომიური ცხოვრების მოუწყობლობა არა ნაკლებ საშიშია, ვინემ გარეშე საფრთხე; შეიძლება უფრო საშიშიც იყოს, ვინემ ეს უკანასკნელი.

ამიტომ ჩვენ ვერ დავკმაყოფილდებით და არც უნდა დავკმაყოფილდეთ მარტო იმის თქმით, თუ რა გავაკეთეთ დღემდი. ჩვენ უნდა გადავშალოთ ამომრჩეველთა წინაშე აგრეთვე მომავალი ჩვენი მუშაობის პროგრამა სახელმწიფო და საზოგადოებრივ ცხოვრების ყველა დარგში. ჩვენ მოგვიხდება ძალიან ბევრის ლაპარაკი იმაზე, თუ როგორი გზით სურს სოც. დემოკრატიას გამოიყვანოს ქვეყანა დღევანდელი ეკონომიური და ფინანსიური კრიზისიდან. აქ ჩვენ მკაფიოთ უნდა ჩამოვაყალიბოთ ჩვენი ეკონომიური პოლიტიკა. მე მხედველობაში მაქვს არა ამ პოლიტიკის ზოგადი დებულება, რომელიც ყველას მიერ მიღებული და გაზიარებულია, არამედ მისი კონკრეტიზაცია, მისი განხორციელების გზები და საშუალებანი. აქ დაწვრილებით უნდა გაირკვეს რა ადგილს ვაკუთვნებთ ჩვენ ერთი მხრით სახელმწიფო და საზოგადოებრივ მეურნეობას, ხოლო მეორე მხრივ კერძო მეურნეობას, რას გამოველით ერთიდან მეორედან, რა საშუალებები გვაქვს მათი განვითარებისა და გაძლიერებისათვის. ჩვენ უნდა ანალიზი ვუქნათ სახალხო მეურნეობის ყველა ელემენტებს და თითეულ მათგანს თავისი ადგილი მივუჩინოთ ჩვენი ნივთიერ აღორძინების საქმეში, განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს ამ მხრივ ჩვენს საერობო და საქალაქო საარჩევნო პლატფორმას. სასოფლო მეურნეობა ჩვენს სახალხო მეურნეობაში ძლიერ დიდ როლს თამაშობს. იგი დღეს პრიმიტიულია და ამიტომ ნაკლებ პროდუქტიულია. მარა სახელმწიფო მაინც იძულებულია უმთავრესათ სოფლის მეურნეობას დაეყრდნოს. მისი შემწეობით უნდა გადაჭრას სასურსათო საკითხი. აქედან უნდა მიიღოს მან სხვადასხვა საექსპორტო საქონელი, რომ მოაწესრიგოს უცხოეთთან ალებ მიცემობა. ის იძულებულია ზოგიერთ ნაწარმოების მიმართ შემოიღოს მონოპოლიები და სხვ.

სოფლის ამრჩევლების წინაშე უნდა გადავშალოთ ჩვენ მთელი ჩვენი ეკონომიური საქმიანობის გეგმა სოფლათ.

ყოველივე ეს დიდ ინტენსიურ მუშაობას მოითხოვს პარტიისაგან. ამიტომ ახლავე უნდა გამოყოს ცენტრალურმა კომიტეტმა ან თვით კონფერენციამ განსაკუთრებული კომისია, რომელიც ამ სამუშაოს შესრულებას შეუდგება დახმარებით და თანამშრომლობით რასაკვირველია, იმ ამხანაგებისა და სოციალ-დემოკრატიული ფრაქციების, რომლებიც სხვადასხვა დაწესებულებში მოღვაწეობენ. აქ ფართოთ უნდა გამოვიყენოთ წარსული მუშაობის გამოცდილება და დაკვირვებანი.

ერთი სიტყვით, ჩვენ სავსებით უნდა მოვემზადოთ იმ დიდი პოლიტიკური კამპანიებისათვის, რომელსაც წარმოადგენს ადგილობრივი თვითმართველობისა და სახელმწიფო არჩევნები.

დიდი მუშაობა მოგველის ახლო-მო- [illegible]

[illegible] დება მიღებულ იქნეს მომხსენებლის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებები და ცენტრალურ კომიტეტს დაევალოს დეტალურათ დამუშავება იმ ზომებისა და ღონისძიებათა, რომლებიც საჭიროა საარჩევნო კამპანიის სასურველად ჩასატარებლათ. ამხ. ნ. რამიშვილი წინააღმდეგია ამ წინადადების და მოითხოვს კონფერენციამ დღესვე იმსჯელოს ძირითად საკითხებზე და მიიღოს შესაფერი დადგენილებები. იხსნება კამათი, რომელშიაც მონაწილეობა მიიღეს ამხანაგებმა: ჟღენტმა, ძველაიამ, კ. ჩხეიძემ და სხვ.

კამათის დასრულების შემდეგ მიღებულ იქნა რამოდენიმე დადგენილება, რომლებიც უკვე დავბეჭდეთ თავის დროზე ჩვენს გაზეთში.

კონსტიტუციის საკითხი.

კონსტიტუციის შესახებ მოხსენებას აკეთებს ამხ. რ. არსენიძე.

კონსტიტუციის საკითხი დღეს პრაქტიკულად სდგას: დამფუძნებელი კრება არჩევს მას და მალე იგი ძირითადი კანონათ იქცევა. ეს კონსტიტუცია შექმნა სოც.-დემ. ფრაქციამ, ს.-დ. პარტიამ და, მაშასადამე, მთელი პასუხისმგებელიც ეს პარტია არის. ამიტომ პარტიამ სრულის ყურადღებით უნდა მოეკიდოს კონსტიტუციის საქმეს. წინა ყრილობამ ბევრი იმსჯელა ამ საკითხზე; მაგრამ კონსტიტუციაში კიდევ არის ისეთი მუხლები, რომლების შესახებაც საჭიროა თავისი აზრი გამოსთქვას ამ ყრილობამაც.

მომხსენებელს საჭიროდ არ მიაჩნია შეჩერდეს კონსტიტუციის ზოგად დებულებებზე, ვინაიდან ამის შესახებ ბევრი ითქვა დამფუძნებელ კრებაშიაც და წინა ყრილობაზედაც. იგი ეხება მხოლოდ ზოგიერთ საკითხებს, რომლებმაც შემდეგ გამოიწვიეს სხვადასხვა შეხედულებები. მომხსენებელი ვრცლად ეხება კონსტიტუციის მე-3 თავზე, 42 მუხლზე, სადაც ლაპარაკია მოქალაქეთა ზოგ უფლებების შესახებ და დაახლოვებით შემდეგს ამბობს:

ამ მუხლში ლაპარაკია მუშათა გაფიცვის შესახებ. წინა ყრილობაზე შეეხნენ ამ საკითხს და აღიარეს, რომ მუშათა გაფიცვა თავისუფალია. აქ იბადება სხვა საკითხი—საკითხი მუშებისა და მოსამსახურეების ურთიერთობის შესახებ. დგება საკითხი: დაიშვება თუ არა მოხელეების გაფიცვა? აქ ერთი მეორეს უპირისპირდება სახელმწიფო იდეა და სახელმწიფო აპარატი (მოსამსახურეები). როდესაც მოხელეები იფიცებიან,—ამით ისინი ეფიცებიან სახელმწიფოს, ეფიცებიან პარლამენტს. სავსებით შეუძლებელია წარმოვიდგინოთ და თუ ასეთი გაფიცვა დაშვებული იქნება,—ცხადია, ამით სახელმწიფო მუდამ განადგურების საშიშროების წინაშე იქნება; ამას შეიძლება ის მოჰყვეს, რომ აპარატი გაბატონდეს ხალხზე.

შემდეგ მომხსენებელი ეხება საკითხს ისტორიულის თვალსაზრისით, ასახელებს თეორიას, რომლის თანახმადაც სახელმწიფო ეწყობა არა რომელიმე კლასის ინტერესების, არამედ პროფესიის ინტერესების მიხედვით და ამბობს, რომ თუ ასე იქნება აშენებული სახელმწიფო,—მაშინ იგი არ იქნება მთლიანი კლასიური ორგანო, არამედ კომპლექტი პროფესიულ ორგანოებისა. ორატორი აღნიშნავს, რომ მუშების უზრუნველყოფის საკითხი არის სოციალური საკითხი, ხოლო მოხელეების კი—სახელმწიფოებრივი საკითხი; და შემდეგ დაასკვნის, რომ მოხელეებს არ შეეძლება ჰქონდეთ გაფიცვის უფლება. მომხსენებელს მოჰყავს რამოდენიმე პრაქტიკული მაგალითები და ამტკიცებს, რომ პრაქტიკული მოსაზრებითაც დაუშვებელია მოხელეების გაფიცვა.

შემდეგ ორატორი ეხება კონსტიტუციის ზოგიერთ მუხლებს:

1) პარლამენტის თავმჯდომარის შესახებ. მომხსენებელი იზიარებს კარლ კაუცკის შენიშვნას, რომელიც იმაში გამოიხატება, რომ არ არის საჭირო ყოველწლიურად იყოს არჩეული პარლამენტის ახალი თავმჯდომარე.

2) მთავრობის თავმჯდომარის შესახებ. აქ მომხსენებელი არ იზიარებს კაუცკის შეხედულებას, ვინაიდან, თუ ყოველწლიურად არ იქნება არჩეული მთავრობის თავმჯდომარე,—მაშინ, მისი აზრით, შესაძლებელია შეიქნეს პიროვნების კულტი. დემოკრატიამ უნდა წარმოშვას კოლექტიური ხელმძღვანელი; წინააღმდეგ შემთხვევაში დემოკრატია სუსტია. მომხსენებელს საჭიროდ მიაჩნია მთავრობის თავმჯდომარე აუცილებლათ იცვლებოდეს; ვადას ის არ აძლევს დიდ მნიშვნელობას; მას უმჯობესად მიაჩნია, რათა თავმჯდომარეც შეიძლება მოკლე ვადით ირჩეოდეს.

3) სოციალური უფლებები და კანონმდებლობა. მომხსენებელი მოითხოვს რათა კონსტიტუციაში შეტანილი იყოს მუხლი, სადაც აღნიშნული იქნება, რომ სახელმწიფო ბიუჯეტის არა ნაკლებ 5%-ისა ხმარდება იმ მიზნით, რათა

სი არ იქნება 60 მილიონი ძირითადი თანხაც. თუ ჩვენ მეტი არ მოვითხოვეთ ახლა იმისთვის, რომ ყოველ საიქციონერო საზოგადოებებში საწარმოვო და ძირითად თანხის შორის არის საჭირო ერთნაირი პროპორციის დაცვა და დიდი ძირითადი თანხის წინდაწინვე მოთხოვა, უსარგებლოდ დაამძიმებდა კონცესიონერებს.

აქ გვეუბნებიან, რომ თქვენ მთელი ნახევარი საუკუნით სწყვეტთ შთამომავლობის საქმეს და თქვენ შთამომავლობიდან წყვლა-კრულვას დაიმსახურებთ. ჩვენ კი ვფიქრობთ, რომ თუ ის მოლოდინი, რომელიც ტყვარჩელის სახელთან არის დაკავშირებული, გამართლდა და ექსპლოატაცია რიგიანად მოეწყო,—მომავალი თაობა წყევლის მაგიერ კურთხევას შემოგვითვლის; და აი რატომ—ბატონებო, ფრაზებით ლაპარაკი ძნელი არ არის. ბ-ნ ლლონტს ჰგონია, რომ კანდელაკი, ეკონომიური მისიის თავმჯდომარე, ყოველთვის პიროვნულად სწყვეტს საკითხს, მაგრამ უნდა მოგახსენო იმას, რომ ჩვენ ეკონომიურ მისიაში უფრო კარგი ეკონომისტები და იურისტები გვყავდა, ვიდრე ბ-ნი ლლონტი ბრძანდება. ეს თქვენც კარგათ იცით ექვსი თვის განმავლობაში ჩვენ საშუალება გვქონდა ბევრი მასალა შეგვეგროვებია, უცხოელი მცოდნე ინჟინრებსაც დავეკითხებოდით და ერთს წუთსაც არ დაგვიწყებია, რომ დიდ საკითხს ვსწყვეტდით.

და აი ყოველივე ამის მიხედვით, ვადის შესახებ უნდა მოგახსენოთ შემდეგი: საუკეთესო გამოკვლევა ქვანახშირის შესახებ არსებობს ინგლისში. თქვენ მოგეხსენებათ, რომ ომის წინ იქ დიდი გაფიცვები მოხდა, როდესაც მუშათა კლასი მოითხოვდა ნაციონალიზაციას სხვა და სხვა მადნებისას და მაშინ პარლამენტის მოთხოვნილების თანახმად დანიშნული იყო კომისია, რომლის გამოკვლევებში ყოველივე დეტალს ქვანახშირის დამუშავების პირობებისას იპოვით. და სწორეთ ჩვენთვის საინტერესო უნდა იყოს მრეწველობის ამ უდიდესი ქვეყანის პირობები სადაც ტექნიკაც ძალიან განვითარებულია. რა პირობებში იცემა ხოლმე ქვა-ნახშირის კონცესიები ინგლისში? საკონცესიო ვადა აქ უფრო დიდიც არის, ვიდრე ჩვენ მიერ დადებულ ხელშეკრულებაში. ასე, თქვენ ნახავთ, რომ ზოგჯერ ვადა კონცესიისა 63 წელს, ზოგჯერ 99 წელს უდრის და თქვენ მოგეხსენებათ ამაზე მეტი ვადის დადება შეუძლებელია, რადგან ასი წელიწადი უკვე საუკუნეს შეადგენს. მაგრამ არის ისეთი ვადებიც, რომლებიც 30 წელს არ აღემატება. მკვლევარნი აღნიშნავენ, რომ ვადა დამოკიდებულია იმაზე, თუ რა სიმძიმის დაბრკოლების გადამლახველი უნდა იყოს მწარმოებელი, როდესაც იწყებს მადაროების დამუშავებას. სხვა ქვეყნებში არის ხოლმე შემთხვევები, როდესაც კონცესიები იცემა უვადოთ, ე. ი. მანამდის, სანამ მადანის გამოლევა შეიძლება. არის მოკლე ვადის კონცესიებიც (განსაკუთრებით შოტლანდიაში), მაგრამ სწორედ იქ, სადაც დიდი ნახშირების მადაროები არის, თქვენ ნახავთ, რომ იქ კონცესიის ვადა 45 წელი საშუალო ვადა არის. და თუ იქ სადაც ნახშირის წარმოება უკვე ტრადიციას შეადგენს, ასეთი ვადები არის, რასაკვირველია, იმ პირობებში, რომელშიც ჩვენ გვიხდება ამ კონცესიის გაცემა, რომელსაც ძალიან დაბრკოლებებიც ელოდება წინ, ჩვენ იძულებული ვიყავით ვადა გაგვეგრძელებია და დაგვეახლოვებია იმ ვადისთვის, რომელიც საშუალო მაინც არის.

(დასასრული იქნება)

უზრუნველყოფილნი იქნენ რესპუბლიკის დაშავებულ დასახიჩრებული მოქალაქენი

4, 8 საათის სამუშაო დღე. მომხსენებელი სავსებით იზიარებს კაუცკის შენიშვნას იმის შესახებ, რომ კანონში ბლომ შეუძლია იყოს არა უთუოდ „8 საათის სამუშაო დღე", რაც სოფლის და მსგავს ხასიათის მეურნეობაში ხშირად უხერხულობას ქმნის, არამედ — „48 საათის სამუშაო კვირა"; უკანასკნელი იმ მხრივ არის უკეთესი, რომ, ჰგულისხმობს რა იმავე 8 საათის სამუშაო დღეს, ამასთანავე უფრო კარგათ შეძლება გამოყენებული იქნეს ეს პრინციპი იქ, სადაც წარმოების ინტერესები ვერ ეგუება 8 საათის სამუშაო დღეს.

დასასრულ მომხსენებელი მოუწოდებს ყრილობას გამოსთქვას სურვილი, რათა კონსტიტუციის მიღება რაც შეიძლება ჩქარა მიღებულ იქნეს.

მოხსენების შემდეგ ყველა ბლძრულ საკითხების გარშემო იმართება მცირე კამათი. კამათში მონაწილეობას ღებულობენ შემდეგი ორატორები: ს. ჯაფარიძე, პ. წულაია, ნ. ქორდანია, გ. ხომერიკი.

მომხსენებლის მოკლე საპასუხო სიტყვის შემდეგ მიღებული იქნა სათანადო დადგენილებანი ბლძრულ საკითხების შესახებ, რომლებიც ჩვენ უკვე დავბეჭდეთ ჩვენი გაზეთის ერთ-ერთ ნომერში.

მიმდინარე საკითხებში დაისვა ორი კითხვა: 1) პარტიული გადასახადი და 2) კოოპერაციის საქმე. პარტიული საწევრო გადასახადი გადიდებულ იქნა [illegible]

[illegible]

პროფ. და კოოპ. მოძრაობის შესახებ

[illegible]

ლონ ამ შემთხვევით და რაც შეიძლება მეტმა მიიღოს მონაწილეობა ამ კურსების თეორიულ და პრაქტიკულ მუშაობაში.

მთელი მოწინავე მუშები ღელის სხვადასხვა საპასუხისმგებლო პოსტებზე დგანან მათი დიდი ნაწილი ქვეყანაშია და საზღვრებს გარეთ ჯარს მუშათა ორგანიზაციებს ეხლა უფრო სუსტი და მოუმზადებელი ამხანაგები ხელმძღვანელობენ. საჭიროა, რომ თვით ამ ხელმძღვანელებმაც და მუშათა ფართო მასებმა ისარგებლონ შემთხვევით და შეჰპატონ თავიანთ ცოდნას კურსების საშუალებით.

ამხანაგები უნდა შეეცადონ, რომ ამ დროებმა ცდამ და ხარჯმა ტყუილათ არ ჩაიაროს. მსმენელებმა კურსებზე რეგულიარულათ უნდა იარონ.

დასასრულ ვუსურვებთ, რომ ამ პირველ ცდას ნაყოფიერათ ჩაევლოს, რომ შემდეგ შიაც უკეთესი და უფრო ვრცელი კურსები მოეწყოს ჩვენი მუშათა კლასის გასათვითცნობიერებლათ და თეორეტიულ მომზადებლათ.

შ. ალდუშელიშვილი.

საჭირო განმარტება

(წერ. რედ. მიმართ).

მათი მის გაზეთ „სამუშაო მინისტრ-საქართველოში" სარქვით პოლოვნიზის—ცინცქალაძის დაივეს მიზნით ინსინუაციებით სავსე წერილია მოთავსებული. რასაკვირველია, გაზეთის რედაქციონური ბოლოვაზე პასუხისმგებელს [illegible]

[illegible]

2000 მ., [illegible] 2000 მ., გიორგი კოკოშვილი 3000 მ., სილ ვანი მაჭუნ შვილი 2000 მ., მოსე თალაკვაძე 5000 მ., ნიკოლაი გიორგობიანი 2000 მ., დათიკო პაპაშვილი 000 მ., დათიკო ნოღაიდელი 1000 მ., დათიკო და გიგო ქვრივიძენი 3000 მ., ვანო ნოზაძე 2000 მ., Илія Яновскій 2000 მ., Марк Флисс 2000 მ., Салиянъ 2000 მ., მიხეილ მელიქიშვილი 3000 მ., თომა ჯიქია 1000 მ., იოსებ თანდილაშვილი 3000 მ., ვასო ჯანაშვილი 3000 მ., გარეგინ ნონიევი 3000 მ., ვასო ტაბუაშვილი 2000 მ. სულ 80 450 მ.*)

3 ტფილისელმა აქვე ისტორია ფრნის ძე ჯანგველაძე.

ს.-დ. პარტიაში

თელავიში. 12 იანვარს ტრამვაის პარკში შესდგა პარკის და მოძრაობის მუშა-მოსამსახურეთა გაერთიანებული კრება. დღიურ წესრიგში იდგა შემდეგი კითხვები: 1) ტრამვაის ახლანდელი მდგომარეობა და მისგან გამოწვეული შტატის შემცირება; 2) საარჩევნო კომპანიის წარმოება თბილისში და ხმოსანთა არჩევნები; 3) კოლექტივის წევრთა კანდიდატების დასახელება; 4) ეკონომიური საკითხი; 5) პარტიულ ფონდი.

პირველ კითხვის შესახებ მოხსენება გააკეთა ამხ. ფ. ლორიამ. მან განუმარტა კრებას ტრამვაის ეხლანდელი მდგომარეობა, მაზუთის უქონლობა და სხვა, რის გამოც ქალაქი იძულებულია მოძრაობა შეამოკლოს დღეში 16 საათის მაგივრად 8 საათამდე. ამ შემთხვევაში ზედმეტი შტატი რჩება, რომლის დათხოვა აუცილებელი შეიქნა. მომხსენებელმა გააცნო ორგანიზაციების მიერ მიღებული ზომები, რომ მუშები არ დაეთხოვათ და ქალაქს გამოეყენებია სხვა სამუშაოზე, როგორიც არის, მაგ., შეშის მოჭრა. კრებამ სასიამოვნოდ ცნო ორგანიზაციების მიერ გადადგმული ნაბიჯები და დაავალა მათ განაგრძონ ამ გზით მუშაობა.

მეორე კითხვაზედაც ამხ. ფ. ლორიამ გააკეთა მოხსენება და განუმარტა მუშებს, რომ ქალაქის თვითმართველობა ითხოვს გაგზავნოს მუშაკები ქალაქის ბლოკზე დასახმარებლათ. კრებამ ეს სასურველათ ცნო და ამოირჩია გასაგზავნათ რამოდენიმე პირი.

კოლექტივში გასაგზავნათ დასახელებულ იქნენ შემდეგი პირები: ლორია, თევზაძე, დვალიშვილი, თათარაშვილი, მეგრელიშვილი და თომაშვილი. კანდიდატებათ: ვაშაკიძე, ბარამიძე, გორდაძე, არველაძე, გორდეზიანი.

მეოთხე კითხვაზე მოხსენება გააკეთა ამხ. ს. თევზაძემ. მან განუმარტა მუშებს ჩვენი სახელმწიფოს მდგომარეობა. გააცნო ცენტრალურ კომიტეტის მიერ გადადგმული ნაბიჯები. კრებამ დაადგინა: ერთდროული დახმარება, რაც შეიძლება ადრე მიეღოთ ფულად.

პარტიული ფონდისათვის ფულის შეკრება მიენდო შემდეგ პირებს: გ. თომაშვილს, კ. ჩხარტიშვილს და დათიკო მახარაძეს.

რ. ნიგორაშვილი.

ხოფ. სარგანი (ბორჩალოს მაზრა). ეს სოფელი გაშენებულია სადგურ სანდარის მახლობლად. ცხოვრობენ მუსულმანები 400 კომლამდე. არის აქ ერთი პირველ-დაწყებითი სასწავლებელი. კულტურულის მხრივ ადგილობრივი მცხოვრებლები ძალიან ჩამორჩენილნი არიან. საშუალება მქონდა გავცნობოდი ადგილობრივ პარტიულ ორგანიზაციას. მიუხედავათ იმისა, რომ ხალხი საერთოდ გაუთვითცნობიერებელი და ჩამორჩენილია, მასწავლებელს ამხ. შარიფოვს შეუკრებია ორგანიზაციაში 50-დე წევრი და მათ შორის მუშაობას აწარმოებს. იანვრის 18-ს ჩვენის თხოვნით მოწვეულ იქნა პარტიულ ამხანაგების საერთო კრება.

მოსმენილ იქნა მოხსენება მომენტის შესახებ, რის შემდეგ მიღებულ იქნა შემდეგი რეზოლიუცია: მოვისმინეთ რა მოხსენება თანამედროვე მომენტის შესახებ, სოც.-დემოკრატ. ორგანიზაციის „ჰუმეტის" სარგანის რაიონის წევრთა საერთო კრება ღრმა რწმენას გამოსთქვამს, რომ საქართველოს დემოკრა-

*) ფული მივიღეთ. რედ.

[illegible]

რომ ფორმალი ქ. გორის მცხოვრები) გარიცხულია პარტიიდან 1918 წლის ოქტომბრის თვიდან, როგორც ბოროტმოქმედების ჩამდენი გორის საოლქო სახ. ვ. შტაბში არსენალის გამგეთ ყოფნის დროს.

საქ. ს.-დ. მ. პ. გორის ორგანიზაციის მდივანი: კვანტალიანი.

პროვინცია

ხოფ. ონოღია (სენაკის მაზრა) სოფ. ონოღიის მ-მამარებელ საზოგადოების „იმედის" გამგეობა აცხადებს მოვაჭრობის, რკინისგზელების და კოოპერატივთა კავშირების საყურადღებოდ, რომ ახლო წარსულში სოფ. ონოღიის მომხმარ. საზოგადოების „იმედის" ყოფილი გამგეობის მიერ გაცემული იქნა საქონლის მომწოდებლის ყალბი მოწმობა, რომელიც ხელში ჩაუვარდა ერთ-ერთ სპეკულიანტს და მით სასპეკულიაციოდ ისარგებლა. ამისათვის „იმედის" ახალი გამგეობა სთხოვს ყველას, თუ ვინმეს აღმოაჩნდება ონოღიის კოოპერატ. „იმედის" გამგეობის სახელით 1921 წ. 1 იანვრამდე გაცემული საქონლის მომწოდებლის მოწმობა, ასეთი იქნეს ჩამორთმეული და თვითონ პასუხისგებაში მიცემული.

გამგეობის მონდობილობით, „იმედის" სარევიზიო კომისიის თავმჯდომარე გ. ჯიქია.

ქ. ხაშური. 15 იანვარს ხაშურის სახალხო უნივერსიტეტის მსმენელთა ინიციატივით მოწყობილ იქნა საღამო, რომლის წმინდა შემოსავალი 50,525 მანეთი გადაეცა ხაშურის სახალხო უნივერსიტეტის სასარგებლოთ. X.

ხაშმი (გარე-კახეთი) ხაშმის თემის გამგეობის თავმჯდომარის ივ. მაისურაძის ხელმძღვანელობით, ადგილობრივ ახალგაზრდა მარქსისტთა ორგანიზაციამ მოაწყო „ფრონტის დღე", რომელიც გაგრძელდა ორ დღის—შაბას და შობის მეორე დღეს. ყველა,—დიდი თუ პატარა არ იშურებდა თავის წვლილს ადგილობრივმა დრამატიულმა წრემ გამართა წარმოდგენა, რომელზედაც დიდძალი ხალხი დაესწრო.

იმ ორ დღეში შემოვიდა: თეატრიდან—15750 მან. „ყულაბებით"—14093 მან. 50 კ., კარტიდან—2280 მან., ბუფეტიდან—6010 მან., ჰიდრომადან—1950 მ., ალეგრიდან—2250 მან., ჩაიდან—3610 მან., სასტუმროში შესასვლელ ბილეთებიდან 1850 მან. სულ შემოსავალი იყო 47793 მან. წვრილმანი ხარჯები—14150 მან დარჩა 33643 მ. რაც ახალგაზრდა მარქსისტთა ორგანიზაციამ გადასცა თემის გამგეობას დანიშნულებისამებრ გადასაგზავნად.

გ. ბათიაშვილი.

ცნობები

რესპუბლიკის ომში დაჭრილ დახმარების კავშირი აცხადებს, რომ ა. წ. 25 იანვარს თავშესაფარში, რომელიც გახსნილი აქვს კავშირს ომში დაღუპულ ობლებისათვის მიიღება 8—9 წლის გოგო. ამბობს თავშესაფარში ვიყავი და გამოვ ქეციო. ამბობენ, რომ აღნიშნული ბავშვი იპყო ფეხმიდა ქალაქის სოციალურ დახმარების საზოგადოების ბავშვთა თავშესაფარში. ცნობების მიღება შეიძლება კავშირის ბინაზე: პლეხ პროსპ № 139.

ჩვენი ფოსტა

ხაშური. სათემო ერობის გამგეობას. გაზეთი დაგეთმობათ მხოლოდ არსებულ ფასებში.

რედაქტორი ვლას წერეთელი

განცხადებანი

ცეკვის კურსები

მე-27-ე წელი

ი. ა. როზენბერგისა

სპეციალურად კლასიკური ცეკვა. მგრეთვე სიბარიტონი დახასიათებული და ევროპიული, ნაყოფიერი სწავლებისათვის ძლევი პირობას. მიღება ყოველ დღე დილის 10 საათ. საღამოს 9 საათამდე. ნიკოლოზის ქ. № 101.

(374—4—1)

ყოფ. გიმნ.-ზ. დამაარსებელი და გამგე მათემატიკის მასწავლებელი ი. მ. ჩაიძე

ამზადებს საშუალო სასწავლებლის

ყოველ კლასებში შესასვლელად და 4, 6 კლასის მოწმობაზე პირ ნოვ სდა ალექსის ქუჩ. კუთხე 25—5, 9—12 ს. 4—6 ს

(367—1—1)

ექიმი

რეზო მაჩაბელი

კანისა და ვენერიული სნეულებანი (წამლობა ახალი და ძველი სისტემატის) სიფილისი (606—914 შეშხაპუნება) ავადმყოფებს იღებს კაცებს 9—12 ს. დილ. და 6—8 ს. საღ. ქალებს 12—1 ს დილის. 5—6 საღ. მოსკოვის ქუჩა № 4, ზემელის აფთიაქის პირდაპირ. 22—თებ.

ექიმი

ი. ვ. ხანდამოვი

სპეციალურად სიფილისი („914" და „606" შეშხაპუნება) კანის, ვენერიულის და სქესო-სასქესო ავათმყოფობანი ავათმყოფების მიღება დილის 12—2 ს. და საღამოს 6—8 ს. საპიორის ქ. № 35 სამინისტროთა შენობის ახლო (ყოფილი კადეტთა კორპუსი).

(7 თებ.)

კბილის ექიმი

ე. ტ. ლორის-მელიქოვი ჯიბლაძისა

ღებულობს კბილის ტკივილით ავათმყოფებს საღამოს 4—6 საათამდე, ჩხატასიევის ქუჩა № 13, ტელეფონი 3—63

კერძო სამკურნალო

სპეციალურად ვენერიულ, საშარდე ორგანოების, სიფილისით და კანის სნეულებით ავადმყოფთათვის

ექიმი

ე. მ. მძინარიშვილისა

შეშხაპუნება „606" და „914". ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე 9—2 ს. და საღ. 4—8 ს. მისამართი—კუთხე პლეხანოვის (მიხეილის) პროსპექტისა და კირკის (კიროჩნი) ქუჩ. № 22. ტელეფ. 10—87.

(11 თებ.)

ქირურგიული და ქალთა სნეულებების

საავათმყოფო

სამშობიარო განყოფილებით ექიმის

გოკიელისა

პლეხანოვის (მიხეილის) პროსპ. № 141, პროექტორ „ავოლოს" მახლობლად ტელეფ № 5—97 დასაწოლ ავათმყოფებს და ფეხმძიმე ქალებს იღებენ ყოველ დროს სრული პანსიონით.

(28 თებ.)

ექიმი [illegible]

სპეციალურად სიფილისი და [illegible] (შეშხაპუნება „606" და „914") ვენერიული [illegible] [illegible] მიღება [illegible] საათამდე. [illegible]

(13 თებ.)

სამკურნალო

ელექტრონის, რენტგენის და სინათლის

მიხეილ გედევანიშვილისა

დილით 12—2 საათ., საღ. 6—8 საათ. არის სამკურნალო. [illegible] ქ., 26. ტელეფ. 7 01 1 თებ.

ექიმი

ე. ი. პაპანდაძე

ღებულობს შინაგანი ავათმყოფობით დილის 8—12 საათამდე, ვენერიულით, სიფილისით (წამ. „606" და „914"). [illegible] და საშარდის ავათ. 5—7 საათ. საღამ. გუნიბის ქ. № 6, მოსკოვის ქ. დასაწყისი, ზემელის აფთიაქთან ახლოს. ტელეფონი 18—95.

7 თებ.

ექიმი

ნ. ა. არუთინოვი

სპეციალურათ სიფილისი (606 და 914) კანის ვენერიული (ტრიპერი), სქესობრივი უძლურებება ნრისკოპია (საშარდე მილის). ახალი-ბებუთოვის ქ. № 5. სასახლის უკან, პეტრე დიდის ქ. ზევით. (პარალელურად). მიღება დილით 10 12 საათ. საღ. 5 7 საათამდე 16—თებერ.

დოქტორი

გ. გ. მეგრაბიანცი

შინაგანი ავადმყოფობა—ქლექი და გულისა. იღებს ახალს რენტგენ-ელექტრო კაბინეტში. გამოკვლევა და წამლობა სხივებით. ბებუთოვის ქ. № 23, ტელეფ. 7—92, მიღება ყოველ დღე 9—12 ს. და საღამოს 6—8 საათამდე.

28 იანვ.

ექიმი

ანდრია ვილგელმის ძე

ლევენშტეინი

შინაგანი და ნერვიული ავადმყოფობანი (სპეც. ფილტვების, გულის და კუჭნაწლავების ავადმყ.) რენტგენის და ელექტრონული კაბინეტი. კრილოვის ქ. სახ. № 5, გოკიელოვისა, ბინა № 3, მიღება დილის 11—12 საათ. და საღ. 4—7 საათ. ტელეფონი 12—46.

22 თებ.

ქ. გ. ზართაროვი

სპეციალურად კანისა და ვენერიულ სნეულება (სიფილისი „606" და „914" შეშხაპუნება). მიიღება: დილით 8—9 საათ. საღ. 5—7 საათ. ქალები 2—3 ს. სურამის ქ. № 9, ვაგზლის ქუჩის კუთხე, რკინის გზის სამმართველოს პირდაპირ. ღარიბები უფასოთ.

(29—თებ.)

კბილის ექიმი.

ნიკოლოზ თიმოთეს ძე

ხორავა

იღებს კბილით ავადმყოფებს ყოველ დღე გარდა კვირა უქმე დღეებისა დილის 10—2 საათამდე, საღამოობით 4—7 საათამდე. ვერის ღაღმართი (ოლღას ქ. კუთხეზე) სახლი № 1. მელიქ-აზარიანცის, ბინ. № 20

(22 თებ.

სახლი,

მამული, აგარაკი

ყიდვა-გაყიდვა

აქვს დიდი კლიენტურა,

დავითის ქ. № 3, ბინა 1, გოლოვინის პროსპექტის ახლოს. თფილისი.

„ინტელიგენტთა ჯგუფი".

(377—1—1)

შემთხვევით იყიდება

ბუფეტის შკაფი, სასადილო მაგიდა, ტანისამოსის შკაფი, დიდი ნოხი, 26 კვადრ. არშ. მაგიდები, ელექტრონის ჭაღი, კედლის საათი, სურათები, ეტაჟერკები, სკამები, ტახტები და სხვადასხვა რაც კი საჭიროა ოჯახისათვის. მესამე უბანი. ვაზნესენის ქუჩა № 33. ზემო სართული, 12—6 საათამდე.

(356—1—1)

საჭიროა გამოცდილი მებაღე

— ხარის ხახელმწიფო მამულისთვის —

პირობებისთვის: სახელმწ. მამულთა განყოფილების გამგესთან მიწათ მოქმედების სამინისტროში, ან მამულის მოურავთან სად. სკრა.

(221—5—4)

„ხორავანის" გამოცემა დაიბეჭდა და გამოვიდა გასასყიდათ

სარგის კაკაბაძის

შემოკლებული ისტორია საქართველოსი

ახალი ხაუკუნის ეპოქა

სახელმძღვანელო უმაღლეს დაწყებით სასწავლებლის და საშუალო სასწავლებლის მეოთხე კლასის კურსი. ფასი 400 მანეთი. მისამართი: თფილისი, სტამბა „სორაპანი" მ. გაჩეჩილაძეს.

(312—5—3)

ბორჯომის შიქები

მითუმ დ და. ნაწ ლ ნაწილად გაიყიდება კვირას ღეზირტირების ბაზარში, მთავარი ქ., შუშის მაღაზია. თითო პაქა ღირს 150 მ, ყუთებით—135 მან.

(366 2—2)

განცხადებანი

სპეციალისტი მასწავლებლები

ამზადებენ ქართულ და რუსულ საშუალო სასწავლებლის ყველა კლასებისათვის. მიხეილის ქუჩა № 124. მიღება 3—6 ს.

(3108—1—1)